

L I E T U V I Ų

DIENOS

OPEROS SOLISTAS ALGIS GRIGAS

LITHUANIAN DAYS

JUNE

1984

1984 M. BIRŽELIO MĖN.

LIETUVIU

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas:664-2919

1984, Birželis Nr. 6 (346)
June, 1984 No. 6 (346)

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

• •

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change

• •

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata /Honorary subscription \$35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

VIRŠELIAI/COVERS FRONT COVER

Opera Soloist Algis Grigas

Algis Grigas was born in Kaunas, Lithuania. He began his vocal training in Chicago at the age of 16 with Mdm. Alodija Diciute. A year later he was granted a five year scholarship with the late Mario Lanza's teacher, Maurice Sciapio at De Paul University. He attended the Chicago Conservatory of Music and Chicago Musical College at Roosevelt University and continued his vocal training with Dimitri Onofrei. Algis Grigas made his operatic debut as Germont in *La Traviata*. He has appeared with the Lithuanian Opera Company, the Lyric Opera of Chicago and in numerous concerts in the U.S. and Canada. In 1968 he appeared in the leading baritone role in the world premiere of Darius Lapinskas' opera *Maras*. In 1973 he founded the Chicago Opera Co. and produced Puccini's *La Boheme*. Most recently he sang in Orff's *Carmina Burana* and as Erdvillis in Ponchielli's *I Lituani*. He also sang in Kalninš' *Banuta* in New York.

In 1956 he married Genovaite Tamošaityte in Chicago and now has four sons.

The A. Grigas family lives in Chicago, Illinois.

BACK COVER

Šiais metais buvo išleista kun. Stasio Ylos parašyta knyga, "M. K. Čiurlionis—Kūrėjas ir Žmogus." Ją išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla Chicagoje.

"M. K. Čiurlionis: The Artist and the Man" by Stasys Yla, was published by the Lithuanian Library Press, Inc. 1984.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911), žymus Europos dailininkas ir muzikas.

Mikalojus Konstantin Čiurlionis (1875-1911), famous European artist and composer.

METINIS

"LIETUVIŲ DIENŲ"

piknikas įvyks

rugsėjo 23 d., sekmadienį

Šv. Kazimiero parapijos salėje
3855 Evans St., Los Angeles, CA

Visi esate nuoširdžiai kviečiami dalyvauti
—Leidėjai

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Juozas Prunskis	
Tremties ašarų šauksmas.....	3
K.—	
Pirmosios baritono plokštelės	
belaukiant.....	4
Bernardas Brazdžionis	
Vaidila Valiūnas.....	8
Bernardas Brazdžionis	
Raudos prie kenofalų.....	9
Stepas Zobarskas	
Samulio žiburėlis.....	10
In Memoriam—Stepo Zobarsko.....	11
Jurgis Gliauda	
Stasio Ylos "M. K. Čiurlionis:	
kūrėjas ir žmogus".....	11
Bronius Kviklys	
Premijos kultūros darbuotojams.....	12

ENGLISH SECTION

Opera Soloist Algis Grigas.....	2
U.S. Congress Marks Lithuania's	
Independence Day.....	15
Algirdas Gustaitis	
Lithuanian-American Transatlantic Flyers	
Darius Girėnas and Lituania.....	16
V. C. Bernota	
"Be proud to be Lithuanian".....	16
Rūta Skirius	
Reactions to Dr. Templer's Speculations	
About the Lithuanian Personality.....	17
Vytautas F. Beliajus	
Though She Be Gone,	
We Remember.....	18
Working women—Propaganda Gloss	
and Reality.....	19
German Magazine Favorable.....	20
Harald Serafin Featured in	
"Mery Widow".....	20
Power of Lithuanian Catholic Divisions.....	21
Pope Addresses Lithuanian Pilgrims	
in Vatican.....	21
Lithuanian Committee's Message to Pope	
On St. Casimir's Anniversary.....	21

GAUTA PAMINĖTI

M. K. Čiurlionis—kūrėjas ir žmogus." Parašė kun. Stasys Yla. 468 pusl., iliustruota, kietais viršeliais. Kaina \$15. Išleido Lietuvių Bibliotekos leidykla, Chicagoje.

LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029

Povilo Plūko. išvežto į Sibirą 1948 m., laidotuvės Krasnojarsko rajone, 1958 m. sausio 19 d.

(Iš kun. dr. Juozo Prunskio knygos "Lietuviai Sibire.")

January 19, 1958—funeral procession of Povilas Plūkas in Krasnojarsk, USSR. Plūkas was exiled to Siberia in 1948.

(Photo from the book "Lithuanians in Siberia" by Rev. J. Prunskis, Ph.D.)

TREMTIES AŠARŲ ŠAUKSMAS

Jautrios sielos poetė Elena Tumienė viename eilėraštyje rašė: "Sausroj sukepė mano lūpos, Akmens take valia parklupo. Jaučiu, kaip gyslose jau džiūsta kraujas; O, Viešpatie, o, viešpatie, maldauju, Kiek dar tremties dienų? Kuriuo, kuriuo keliu?"

Tremties atodūsius giliai yra išreiškęs priešingoje mūsų žemyno pusėje—Pietų Amerikoje—gyvenęs poetas Venancijus Ališas, posmuodamas: "O tremtinio širdie—vėlė be vietos! Tavy troškimą vieną gaivinu: Prie išgriautų Tėvynėje altorių Priglaudes veidą aš numirti noriu."

Jaurūs tie abiejų poetų žodžiai, bet jie išsiveržę iš krūtinų tų lietuvių, kurie iš savo tėvynės buvo išblokšti į laisvą vakarų pasaulį. Ir tai jie išgyveno taip gilų tėvynės ilgesį.

Daug gilesni, ašaromis ir krauju rašyti išgyvenimai tų, kurie prievarta buvo išvežti į Sibiro tremtį. Ir tokių buvo milžiniška daugybė—gal net daugiau kaip 300,000. Prof. Tomas Venclova, kuris iš arti tą tragediją stebėjo, liudija, kad buvo išvežtas kas šeštas lietuvis. Nesunku įsivaizduoti, ką jie pergyveno, išrauti iš savo ūkių, iš savo namų ir sodybų, palikdami viską, ką buvo per savo gyvenimą sukaupę. Mano paties motina pasakojo, kaip ji išvežama apsikabino sodybos kryžių ir nualpo. S. Rūkienė šiemet trėmimų minėjime pasakodama apie išvežimus į Sibirą, priminė, kaip vienas lietuvis ūkininkas, matydamas į vagonus sugrūstus lietuvius, girdėdamas jų dėjavimus ir šauksmus, iš

nenusakomo gilaus susigraudimo sau plaukus rovė, stovėdamas šalia gyvulinių tremtinių vagonų. S. Rūkienė toliau pasakojo, kaip išvežamųjų traukiniuose mirusius kūdikius barbariškai palydovai tiesiai išmetinėjo pro vagono duris palei geležinkelio liniją.

Buvo gi atsitikimų, kad išgrūdo tremtinius iš vagonų ir paliko be pastogės svetimoje šiaurės Sibiro žemėje. Tremtyje, ypač vaikai ir seneliai, kaip liudija S. Rūkienė, krito kaip lapai ir bado kankinami nuo pirmos dienos greit daugelis užmerkė akis, kad netrukus iš jų ešelono beliko tik apie 5% gyvų. Juk Sibire net mūsų moterys lietuvių, sargybinių saugomos su šunimis, buvo žiemą varomos sniegynuose kirsti medžius miškuose, nors jos niekada nebuvo tokio darbo dirbusios, neturėjo nei igudimo, nei jėgų. Gauname žinių, kad iš Sibiran išvežtų 200 lietuvių karininkų belikę gyvi tik šeši, o juk į karininkus buvo parenkami stipresnio sudėjimo vyrai. Ko gi geresnio galima tikėtis iš komunistų, kurie Katyne išskerdė tūkstančius lenkų karininkų...

Neveltui tremties lietuviai Azijoje, Buriat-Mongolijoje, viename mirusio tremtinio paminkle įrašė: "Mes esame iš gintarų krašto, iš garbingos giminės Lietuvos. Kas iškaitys vargus be rašto, Ką iškentėjo didvyriai jos."

Tremtinių laiškuose, kurie dar galėjo prasmukti pro cenzūrą, tie išvežtieji lietuviai dūsavo: Juozas ištisas dienas kelionėje. Iki darbovietės 16 kilometrų... Aldutė susirgo geltlige... Mus neiprasti Sibiro šalčiai padarė

paliegelius ir nebetinkamus darbui... Dėl klimatinė sąlygų be bulvių daugiau niekas neauga... Žiemos šaltos ir ilgos. Šala iki 55-60 laipsnių... Aš greitai mirsiu.

Iščiulpė jėgas vergų darbuose, komunistai tik džiūgavo dėl paliegusių mirties.

Chicagoje gyvenanti Ieva Paulauskienė nuo savo sesers iš Krasnojarsko srities gavo laišką, kuriame eilėraščio posmu perduodamas skundas:

"Sesut, mano širdy kas dedas? Aš žodžiais neišreiškščiau ką jaučiu. Geriau, kad širdies vietoj būtų ledas, Bet juk ir jis ištirptų nuo kančių."

Trėmimai iš Lietuvos tai bolševikų komunistų vykdytas genocidas prieš mūsų tautą. Tos kruvinos nekaltų žmonių kančios, tai liudijimas, kaip žvėriškai žiaurus yra komunistas. Perduokime tuos faktus savo jaunajai kartai. Kiekvieną progą panaudokime, kad būtų plačiau pasaulyje paskleistas kruvinas lietuvių skundas ir pasaulis būtų plačiau supažindinamas, ką neša komunizmas. Klasta, melu, tankais komunizmas nuolat plečia savo kolonialinę imperiją ir visų laisvę mylinčių žmonių pareigą yra stoti savanoriais kovon užkirsti kelią tai naujai barbarijai. Mes esame atbloškšti išėivijon ne glūdėti prabangos pūkuose, o veikti, kad daugiau niekada ir niekur komunistai negalėtų vykdyti genocidinių trėmimų.

—Juozas Prunskis

Pirmosios baritono plokštelės belaukiant

Solistas Algis Grigas šią vasarą išvyksta į Vokietiją įrašyti savo pirmą plokštelę. Gegužės mėnesį Los Angelėnai turėjo progos išgirsti šį iškilų bosą baritoną *Draugo* romano iškilmių įteikimo metu—suruoštame puikiai pasisekusiame koncerte. Šia proga ir užkalbinome solistą.

Mūsų liaudies patarlė sako: "tik laimingas paukštis gali čiulbėti." Kada pajutote norą dainuoti?

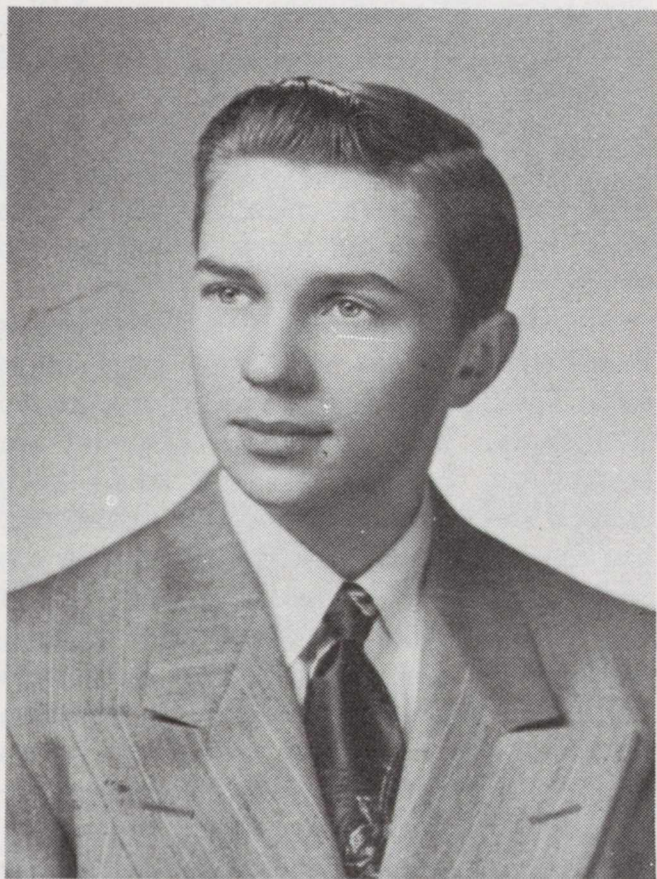
Nuo mažens nuolat girdėjau klasikinę muziką ir ją žavėjausi. Po karo Ingolstadt'e priklausiau gimnazijos chorui ir čia jau kilo didelis noras dainuoti.

Kurie dainavimo mokytojai padėjo subręsti technikoje—ar dabar tęsiate studijas?

Dainavimo mokytojų turėjau nemažai. Pradinį pagrindą davė garsusis Maurice Sciapio, buvęs Mario Lanzos mokytojas. Tačiau daugiausiai yra davęs balso daktaras Dimitri Onofrei. Po ilgesnės pertraukos vėl pradėjau dirbti su balso mokytoju dirigentu Thomas Wikman.

Prieš 14 metų teko dalyvauti Miko Petrausko paminėjime, kuriame buvo atliktos ištraukos iš operos "Eglė Žalčių Karalienė." Ten, berods, tarp pirmo ir trečio veiksmo su šokėja, Laima Lapinskaitiene, išgėrėte šešias bonkas vyno—ar tai padeda dainavimui?

Kas buvo prieš 14 metų ir kiek bonkų vyno išgėrėme nelabai gerai atsimenu. Bet dabar jau tokie atsitikimai nepasikartoja. Joks alkoholis dainavimui nepadeda.

Algis Grigas baigęs Šv. Ritos gimnaziją Chicagoje. Algis Grigas graduates from Chicago's St. Rita High School.

A. Grigo tėveliai—St. Grigaravičius ir žmona Julija Gaigalaitė. Viduryje—Milda Grigaravičiūtė, dabar Mikėnienė ir Algis Grigaravičius, Rokiškyje, Lietuvoje.

A. Grigas's parents, Stasys Grigaravičius and Julija Gaigalas-Grigarevičienė. Between them, Milda Grigaravičius-Mikėnas and Algis Grigaravičius. The photo was taken in Rokiškis, Lithuania.

Prieš daugelį metų suorganizavote "Chicago Opera Company" su kuria pastatėte Puccini "La Boheme," kurioje dalyvavo Chicagos Lyric Operos choristai, orkestras ir pajėgūs lietuvių jaunos kartos solistai. Gal turite planų ką nors panašaus ateityje įvykdyti, ar atgaivinti?

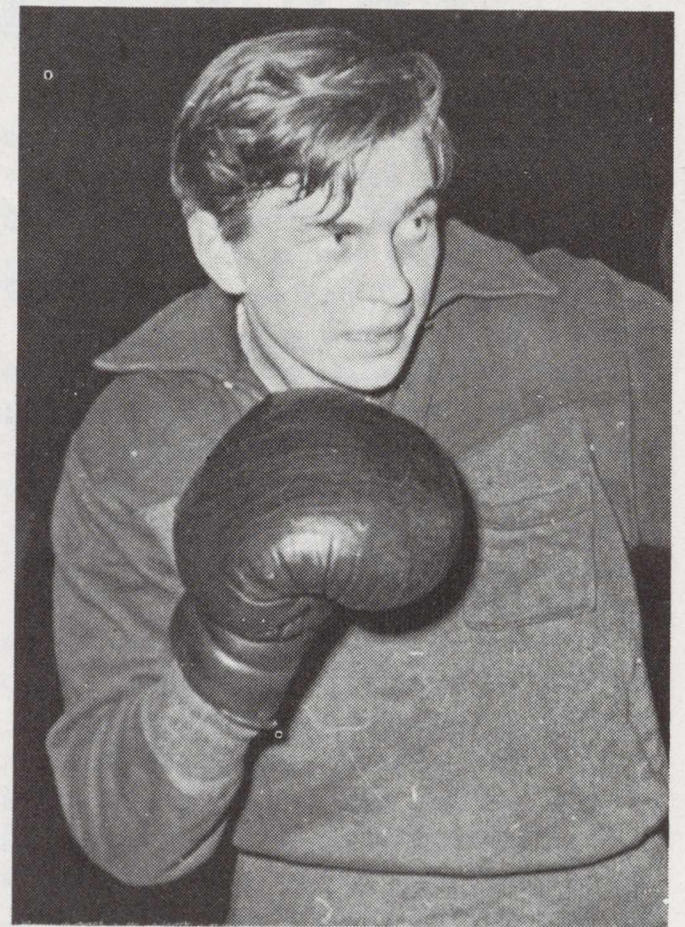
Tai malonūs prisiminimai. Buvo labai gaila matyti, arba girdėti apie jaunus dainininkus, dirigentus, režisierius, dailininkus, kurie neturėdavo galimybių išreikšti savo talentus operos meno pasaulyje. Su idėja išvesti šiuos talentus į viešumą ir įsteigiau Chicago Opera Co. 1973 metais. Nežiūrint daug bandymų sugriauti mūsų užsibrėžtus siekimus, mūsų pastatyta "La Boheme" susilaukė aukščiausių įvertinimų, o spektaklių meninis lygis ir dabar dar liko daug kam pavydėtinas. Be jauno ir naujo prieauglio joks operinis vienetas negali sėkmingai egzistuoti ir progresuoti. To geriausias pavyzdys Lietuvių opera, kur dabar yra samdomi svetimtaučiai profesionalai solistai, choristai, režisieriai, tai pareikalauja stambesnių ir jiems atlyginimų. Kaip gaila, kad vienas iš gabiausių ir sumanausių išeivijos lietuvių režisierių nėra parodęs savo talento Lietuvių Operos pastatymuose, kai tuo tarpu svetimtaučiai režisieriai skaniai pasipinigauja. Kalbu apie Darių Lapinską, kuris sėkmingai surežisavo mūsų statomos "La Boheme" operos spektaklius.

Apie planus ateityje ką nors panašaus įvykdyti, ar atgaivinti, dar kol kas nekalbėsiu. Nenoriu konkuruoti Lietuvių Operai, kuri šiuo metu ir taip turi pakankamai sunkumų. Tačiau, čia nenoriu uždaryti duris panašioms ateities planams.

Buvote paėmęs maždaug 5 metų pertrauką savo dainavimo karjeroje. Kas paskatino vėl aktyviai sugrįžti ir kodėl?

Toji penkių metų pertrauka buvo tik lietuviškoje scenoje. Lietuvių opera pasiryžo

statyti Carl Orff'o "Carmina Burana" ir neturėjo lietuvių baritono sugebančio atlikti šią rolę. Operos vadovybė kreipėsi prašydami pagalbos. Nors pradžioje nesutikau, tačiau po ilgesnių diskusijų, suprasdamas jų sunkią padėtį, apsiėmiau rolę atlikti. Taip ir pasibaigė atostogos.

Algis Grigas Golden Gloves klube. Algis Grigas at the Golden Gloves Club.

Esate atlikęs visą eilę pagrindinių rolių Lietuvos Operos pastatymuose. Gal turėtumėt minčių kaip būtų galima šiam vienetui išbristi iš parapijos ribų?

Manau, kad kiekvienas protaujantis asmuo turi savų idėjų. Į šį klausimą bandysiu atsakyti sekančiai: pirmiausia šiam vienetui reikia gero ir sumanaus administratoriaus, kuris gerai

Repeticijos metu "La Traviata." A. Grigas su Lilija Šukyte (nuotraukos kairėje pusėje).
Rehearsing for "La Traviata. A. Grigas and Lilija Šukis are at left.

suprastų muziką, sugebėtų darniai su vieneto personalu operuojant biudžeto ribose. Kuris nebijotų atsiskirti su asmeniniais laurais ir sugebėtų deleguoti atsakomybę kitiems valdybos nariams., paskirdamas jiems atitinkamas pareigas. Čia būtų tikrai pradžia. Pirmieji administratoriaus darbai būtų surasti autoritetingą meno vadovą, pasamdant profesionalą asmenį reklamoms tvarkyti (public relations), kurio atsakomybėje būtų pripildymas tuščių auditorijos vietų ir pasirūpinimas didžiosios spaudos kritikais. Manychiau, kad po daugybės metų, gal jau būtų laikas išvysti didžiųjų kritikų atsiliepimus apie mūsų operos pastatymus. Kaip pastebėjome paskutiniosios operos pastatymas, jau buvo už parapijos ribų—iš miesto išėjome į "priemiestį."

Mažesnės amerikiečių operos grupės ir muzikiniai vienetai, kaip pvz. "Music of the Baroque," sugeba susilaukti nepaprastai gerų recenzijų. Kaip galėtumėm mes recenzijų išreikalauti—ar čia vadovų nuopelnas?

Geros recenzijos nieks negali išreikalauti. Ją galima tik užsipelnyti. "Music of the Baroque," nors palyginus su lietuvių opera, yra dar kūdikis, bet pradėdant nuo administracijos ir baigiant su jų meniniu lygiu, jie yra profesionalai pilna žodžio prasme. Mūsų operos vienetai tiek atsiekti, kaip jau minėjau, yra reikalingas profesionalas reklamų direktorius (public relations), kurio atsakomybė būtų kritikų atsiliepimai. Pirmą kartą statant "I Lietuviai" operą, operos pirmininkas kreipėsi prašydamas pagalbos su reklama. Nors ir nesu šios srities profesionalas, tačiau be didelių sunkumų pasisekė išrūpinti šios operos transliaciją per didžiosios WFMT radio stoties oro bangas. Kur yra noras ten galima daug ko atsiekti.

Lietuvių solisčių visuomet būna daugiau nei vyrų. Ar nebūtų laikas, bendrai materialiniai gerovei kylant, mūsų atžalyną kaip nors inspiruoti, kad jaunuoliai domėtųsi

ne vien tautiniais šokiais, bet ir klasiniu dainavimo menu, kaip būtų galima tai įvykdyti?

A. Grigo su Genovaite Tamošaityte vedybų nuotrauka (1956 m.)
A. Grigas and Genovaite Tamošaitis at their 1956 wedding.

Pirmiausia reikėtų sudaryti sąlygas jaunam talentui pasirodyti. To pasėkoje kiltų didesnis susidomėjimas. Dievo apdovanotiems gražiais balsais, siekti dainininko karjeros. Nežiūrint milžiniškų reikalavimų ir pasišventimų, atsisakymo nuo daugelio kasdieninių malonumų, kaip ir daugelio kitų profesijų, taip ir dainininko profesija pareikalauja milžiniškų finansinių išlaidų. Siūlyčiau šio tikslo labai išteigti stipendiją, gal net ir sąlyginės paskolos forma, kuri paskatintų kvalifikuotą studentą į

tai rimtai pažvelgti. Čia kalbu apie **dešimt tūkstančių, ar didesnę sumą!**

Liepos 31 d. bus "Banuta" operos spektakliai Munster, Vokietijoje, kur vykstate atlikti pagrindines, boso ir baritono, partijas. Kaip ir kada užsimezgė ryšiai su latviais?

Jau nuo anksčiau latvių muzikai seka mūsų muzikinį gyvenimą. Vėliau sužinojęs stebėjausi kaip jie žino apie kiekvieną mūsų solistą, kompozitorių ir kitus menininkus. 1982 m. garsioje Carnegie Hall New York'e latviai statė K. A. Kalniņš operą "Banutą." Tai buvo šios operos Amerikos premjera, kurioje turėjau garbės atlikti dvi pagrindines roles. 1983 m. per latvių dainų festivalį Milwaukee teko šią operą pakartoti su Milwaukee Symphony orkestro palyda. Šiais metais vėl kartosime ankstyvesnius pastatymus Munster'yje, Vokietijoje. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar pastatymams diriguos maestro Andrejs Jansons.

A. Grigas po sėkmingo operos debiuto Germont (tėvo) rolėje "Traviatoje" 1965 m. su maestro A. Kučiūnu.

A. Grigas after his successful debut as Germont in a 1956 production of "La Traviata.. under the directin of A. Kučiūnas.

A. Grigas ir G. Čepkauskienė koncerto metu Montrealyje, Kanadoje. —Tony's Photo Studio
A. Grigas and G. Čepkauskas in Montreal, Canada.

Ta proga įrekorduosite pirmąją savo plokštelę—gal galėtumėt supažindinti su rekordavimo planais?

Susidarė tokia proga ir tokios sąlygos, kurias buvo sunku neišnaudoti. Labiausiai domino pasaulinio garso orkestras Philharmonia Hungarica ir noras su tokia palyda padainuoti. Plokštelės įrašyme gros 74 asmenų orkestras. Tai be abejo, kol kas bus didžiausias iš visų išeivijoje darytų rekordavimų. Noriu įrekorduoti lietuvių kompozitorių kūrinius baritono balsui, kad juos galėtų pasiklausyti ne tik mūsų visuomenė, bet ir svetimtaučiai. Įrašus darysime rugpiūčio mėn. pradžioje ir tikiuosi, kad prieš Šv. Kalėdas plokštelės jau bus parduotuvėse.

Pasirinkote dirigentu muz. Alvydą Vasaitį. Kodėl?

Toronto, Kanadoje dail. A. Algimino parodoje susitiko trys solistai: iš kairės—V. Verikaitis, dabartinė Lietuvos Vilniaus operos primadona Nijolė Ambrazaitė ir A. Grigas.

—Nuotrauka Sta. Dabkus

Three soloists meet at A. Algiminas's art show in Toronto. From left: V. Verikaitis, Nijole Ambrazaitis (current prima donna of the Vilnius Opera) and A. Grigas.

Čia atsakydamas noriu pažymėti, kad siūlė pasauliui gerai žinomą Philharmonica Hungarica dirigentą Antal Dorati. Už pasiūlymą nuoširdžiai padėkojau ir paprašiau, kad leistų pasirinkti savo dirigentą—Alvydą Vasaitį. Philharmonijos intendantas, patikrinęs A. Vasaičio kvalifikacijas, tuojau davė teigiamą atsakymą, dar pažymėdamas, kad laukia su šiuo lietuviu susipažinti. Dirigentas A. Vasaitis, su

kuriuo jau daugelį metų kartu dirbu, žino visas mano balso stiprybes ir silpnybes. Apie jo dirigavimo sugebėjimus nereikia daug aiškinti, mes jį žinome iš visos eilės jo diriguotų Lietuvių Operos pastatymų. Noriu pažymėti, kad darbas su A. Vasaičiu yra vienas malonumas, kas labai palengvina, jau taip sunkias mūsų muzikinio darbo sąlygas. Kiek tūkstančių savo brangaus laisvalaikio valandų

A. Grigas, D. Lapinsko operoje "Maras." Viduryje A. Stempušienė, o nuotraukos dešinėje Stasys Baras.

—Foto V. Noreikos

A. Grigas in Darius Lapinskas's opera "Maras." In the middle, A. Stempušis; on the right, Stasys Baras.

jis yra pašventęs lietuvių muzikos pasaulyje čia nei nepradėsiu skaičiuoti, Baigsiu atsakydamas, kad bus pasididžiavimas sekti A. Vasaičio batutą.

Praeityje visuomenė prisidėdavo prie finansų sukėlimo. Kaip planuojate plokštelės išleidimą finansuoti?

Šios plokštelės išleidimui neturiu nei komitetų, nei aukų rinkėjų. Nėra tam reikalo. Nusibodo ir man, kaip ir daugeliui mūsų tautiečių tas amžinas ubagavimas ir tie aukų rinkimai. Dievulis man yra geras ir šios plokštelės finansavimą darau pats. Noriu padėkoti visiems draugams prisidėjusiems ir dar žadantiems prisidėti su garbės prenumeratomis šimtaine ar didesnėmis sumomis.

Iki šiol Lietuvių Bendruomenė organizavo šokių, dainų ir teatro festivalius ir šventes. Ar nebūtų įdomu paplanuoti dainos meno festivalį, kaip, kad vyksta Europoje ir bendrai kultūringuose kraštuose?

Klausimas labai provokuojantis. Teko būti vienu iš solistų praeitoje Dainų Šventėje Chicagoje. Jeigu bendruomenė tik taip sugeba tokią šventę suorganizuoti ir praveisti, tai nėra jokio tikslo nei galvoti apie dainos meno festivalį. Iš klausytojų teko girdėti tuos pačius nusiskundimus—kodėl vis tos pačios dainos, nieko naujo nepadainuojat? Koks nuobodus repertuaras ir daug panašių skundų, jau čia nekalbant apie nesugebėjimą surasti padoringos mikrofonų sistemos, kad girdėtųsi solistai ir liaudies instrumentų orkestras. Čia priėjau išvados, kad bendruomenei yra aktualiau renginio pelnas, o ne meninis lygis. Įdomu, ar ir vėl lauksime keturis metus, kol bus surastas “tinkamas” Dainų Šventės pirmininkas, kuris per šešis mėnesius, gal suspės išsiuntinėti naują repertuarą! Mums reikia pasimokinti iš latvių, kur tik užbaigus Dainų Šventę, ten pat yra išdalinama sekančios Dainų šventės repertuaras. Nėra ko stebėtis, kad latvių meninis lygis yra aukštesnis už mūsų. Grįžtant prie dainos meno festivalio, būtų labai naudingas ir įdomus įvykis, jeigu mes tokį naują projektą sugebėtume įgyvendinti aukštame meno lygyje.

Įdomų Jūsų ateities planai?

Esu gavęs eilę kvietimų koncertams. Kiek sąlygos leis stengsiuos aplankyti lietuvių kolonijas. Dar šiais metais kartu su Toronto Vyrų Choru “Aras” turime kvietimą gastrolėms Skandinavijos miestuose.—K.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

**PRAŠOME ATNAUJINTI
“LIETUVIŲ DIENŲ”
ŽURNALĄ 1984 METAMS**

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, BIRŽELIS

Du labai artimi bičiuliai: baritonas V. Verikaitis ir A. Grigas. —Foto Sta. Dabkaus
Two close friends: baritone V. Verikaitis and A. Grigas.

1982 m. Carnegie Hall, A. Grigas ir Maralin Niska. Diriguoja Andrejs Jansons. —Photo Aina Balgalvis
A. Grigas and Maralin Niska perform at Carnegie Hall. the conductor is Andrejs Jansons.

A. Grigas, Maralin Niska ir dailininkas Arvydas Algminas po “Draugo” koncerto Chicagoje.
A. Grigas, Maralin Niska, and artist Arvydas Algminas following a “Draugas” concert in Chicago.

Alfonso Dociaus grafika

VAIDILA VALIŪNAS" pirmą kartą spaudoje pasirodė 1956 m. "Lietuvių Dienų" žurnalo birželio numeryje.

Aktorius Henrikas Kačinskas ją įtraukė į savo repertuarą ir atvejų atvejais deklamavo lietuviškoje išeivijos scenoje ir per Amerikos Balso radiją.

Australijoje aktorius-solistas P. Rūtenis poemą inscenizavo ir atliko birželio įvykių minėjimo proga.

Aktorė ir režisierė Dalila Mackialienė su Los Angeles vaidintojais 1968 m. parengė išpūdingą (koncertiniu būdu) spektaklį, atliktą Los Angeles lietuviškoje scenoje.

Nusikėlusi į Floridą (Daytona Beach), D. Mackialienė dar kartą grįžo prie Vaidilos Valiūno ir ši sykį (1984 m. Vasario 16 proga) su vietos scenos mėgėjais, pasitelkdama solistę J. Daugėlienę, muziką A. Skridulį, Vaidilą Valiūną inscenizavo su deklamacijomis, solo ir grupinėmis dainomis. Buvo sukurtas neužmirštamo išpūdžio spektaklis, apie kurį "Draugo" koresp. rašė: "...šis naujas jos bandymas pilnai pateisino idėta darbą ir rūpestį ir apvainikavo dar vienu atmintinu jos kūrybinio gyvenimo laimėjimu..."

Autorius poemą yra papildęs: dabar "Vaidilą Valiūną" sudaro trys dalys: 1. Herojų šaltinis, 2. Archipelago gulage ir 3. Paskutinis Amen.

Šiuose puslapiuose spausdinamos kelios ištraukos iš naujų "V.V." dalių.

Bernardas Kordas

"JEI IR JŪS NUTILSITE. . ."

Nežinomas Lietuvos poetas, "Neparašytų laiškų" autorius, kreipiasi į daugelį asmenų, — į gimines, į kovos draugus, į ūkininkus ir į laisvėje gyvenančius kūrėjus — poetus, muzikus, teatralus, dailininkus, kad jie visi savais būdais primintų savo visuomenei ir pasauliui Lietuvos kovotojus už laisvę.

Poetams — Jis sako:

"Rašykit apie baisų deginantį skausmą, kuris sukausto mūsų ateitį..."

Muzikams —

Kurkite sonatas apie dangaus keršto šaukiančias žudynes mirstančiose panemunėse."

Teatralus klausia:

"... tragedijose ir dramose ... ar mūsų nevilties kančias apverkiate?..."

Dailininkus klausia:

"Ar dar gyvena mūsų kančia jūsų žaižaruojančiose spalvose?"

Nes

"mūsų širdys neišlaikys, jeigu ir jūs nutilsite..."

To nežinomo poeto šauksmas sutampa su Sibiro tremtinio prašymu (atspaustu "Aušros" 2 nr.):

"Mes norime, kad jūsų lūpomis kalbėtų mūsų kančia ir aspiracijos, mūsų sielvartai ir svajonės".

Vaidila Valiūnas, lankydamasis pralobusių lietuvių baliuje, atsako žodžiais

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Mūsų žingsniai nevaržomi prievartos,
Mūsų rankos nesurištos partijos pančių,
Mūsų žodžiai laisvi kaip paukščiai,
Mūsų lūpos nesukepę nuo kančios,
Mūsų liežuvis nesupančiotas melo,—
Neišduokim lietuviško žodžio!
Nepasmaukim lietuviškos širdies!
Nepraraskim lietuviško kūno!
Nežudykim lietuviškos meilės!
Neužgniaužkim lietuviško skausmo!
Neparduokim lietuviškos žemės!
Nepaminkim tėvynės tikėjimo!
Neiškeiskim lietuviško dangaus,
nemarinkim lietuviško darbo,
kurs į gyvąją Lietuvą ves,—
neišverskim lietuviško kailio,
neišduokim
savęs!

PIRMOJI RAUDA

Kodėl tu numirei, kodėl, brolau, tu numirei,
Kodėl tavęs, broleli, broluželi, nebėra?..
Tavęs dar laukė neprašyto skausmo tumorai,
Tavęs dar laukia laisvės nepažydusi žara...

Tavęs dar laukia lauko dobilėliai
Prie tavo tėviškės sodybos negyvos,
Ir Nemunu dar neša naktį sieliai
Į jūrmare dar neša naktį Lietuvos.

Kodėl tavęs nėra, sesuo, o seserie, sesyte,
Tokia maža, tokia jauna, tokia skaisti buvai ...
Dar tavo žodžių noriu aš ilgai klausyti
Ir kaip kartoja juos tėvynėje klevai...

Tavęs dar laukia staklėse nenertos nytytys,
Tavęs dar laukia margas drobių rievinytys
Ir laimės rytas, kaip nesutiktas bernytis,
Tau degs paparčio žiedo tviskanti ugnis...

Kodėl išėjot jūs, kodėl nenorit grįžti?
Be jūsų man diena nebe diena, aušra nebe aušra —

Deja, deja...nebežaliuos sudžiuvus smilgų grįžtė
Ir nebegrįš į girią diendaržio tvora...

ANTROJI RAUDA

Žeme, o žeme, kodėl tu
Tokia begaliniai sunki?
Kiek tavęs tegali pakelti
Mano pirštai penki...
(Sunki ne žemė,
Žmogaus širdis)

Žeme, o žeme, kodėl tu
Tokia svetima ir šalta?
Vėsta, lyg ledas ją geltų,
Ir mano kakta.
(Ne ledas ją gelia-
Žmogus)

Žeme, o žeme, kodėl tu
Tiek nežymėtų kapų
Leidai iškast sau ant veido,
Tiek, kad net dangui kraupu!..
Kapai ne ant mano veido-
Ant žmogaus)

Žmogau, o žmogau, kodėl tu
Be gailėsčio žmogų žudai?..
...Pravirko — ir verkė ir žemė
Ir taigų ir tundrų žiedai...
(Tik ne žmogaus
Širdis)

Kenotafas — (graikiškai **kenotaphion**) — tuščias kapas, kuri senovės graikai supildavo iš jūros negrižusiam jūreiviui arba kelionėje ar šiaip be žinios dingusiam žmogui. Tokių kapų buvo supilama ir pasižymėjusiems, ypatingai nu— sipelnusiems asmenims.

Panašiais kapais nusėtas ištisas Sibiras. Dažniausiai jie tušti dėl to, kad vilkai iškasa negiliai į sušalusią žemę palaidotų kūnus — atėję aplankyti, teranda tik išbarstytus kaulus.

iš poemos

VAIDILA VALIŪNAS

TREČIOJI RAUDA

Tu man sakei:
Praeis gyvenimas, kurs daug žadėjo,
Kaip Amen po šventos sumos,
Kuris kaip tėvo sodo serbenta žydėjo
Gimtų namų pavėsy...Vakaras pamos...

Aš tau kartoju:
Praeis gyvenimas, kaip daug praeina
Pro mus visus
Sunkus — šviesus,
Praeis pridengęs šydu veidus,
Kaip miglos tolumoj kur sklaidos,
Ir daug kas jo nepasiges,
Atminęs valandas džiugias,
Ir daug kas juoksis, daug kas verks,
Pakol širdis pavargs...

Tu man sakei,
Aš tau kartoju,
Juokeis, verkei —
Ir niekad neužmiršiu to jau...

Ir nuėjai nakties krantu
Su savo nuoskauda kartu,
Ir nežinojai nei kada
Bus paskutinė valanda
Ir nežinojai nei kame
Tu susitiksi su žeme
Ir nuo kokios erdvių žvaigždės
Nežinomybė prasidės,
Tau prasidės kita diena
(Jau amžina, jau amžina)
Nebesutemus ties
Krantais kitos buities...

KETVIRTOJI RAUDA

Ir įvyksta tatau, ko mažiausia tikėta.
Uždanga prasivėrus ir vėl užsiskleidžia
Ir mūsų neklausia,
Ar mes žvelgėm į ten su viltim,
Ar mes grįžom iš ten be vilties,
Ar mes nešėme našta sukastais dantim,—
Laiko lašas suskaldo gyvenimo akmenį kieta,
Nesuskaldo tiktai kančioje konservuotos mirties.

Ir neišstartas žodis, nualpęs ant lūpų,
Tartum švinas,
Taip slegia, nežmoniškai slegia
Šalto akmenio antkapį plienu iškaltą,
Ir gyvenimo žodis,
Tartum medis netekęs šaknų ir be lapų,—
Ima džiūt, ima džiūt, ima džiūti
Ir numiršta be garso. Ir taip juoda. Gūdu. Ir taip šalta.

O gyvenimo žiede, žadėtas,—
Nebegrįžta atgal tavo veidas,
Nebegrįžta atgal tavo kūnas,
Nebegrįžta atgal tavo siela,
Tik and griaučių to sauso kamieno, tarytum vaiduoklis,
Nutūpęs dyklaukių maitvanagis
Mūsų likusias valandas
Lesa ir lesa ir lesa.

SAMULIO ŽIBURĖLIS

UŽSĖDO SAULĖ. Povilas užsideda kepurę ir eina pakluonėmis pasižvalgytų. Dėl atsargumo pasiima lazda. Tylioje vakaro rimtyje laukai nugrimsta į mėlynas miglas ir paukščių muziką. Pievose girdėti arklių prunkštimas. Skamba geležiniai pančiai, čiuksni papieviai po arklio pasagom. Toli toli, pačioje pamiškėje, žiba žiburys. Kai visiškai sutemsta, miškas atrodo kaip tamsus kalnas. Tamsiai žalsvo dangaus pakraščiuose grupuojasi balkšvi debesys. Kaip vainikas, dunkso jie viršum medžių. Mirga žvaigždynas, o pamiškės žiburėlis atrodo kaip vakarinė, dar tebetenkanti, žvaigždė.

Eina Povilas dobilienos pakraščiu į laukų platumas. Žolė jau atvėsusi. Miglotuos takuos žvilga rasa. Brenda jis per žoles, o nugarą net šiurpas varsto: tiek daug čia vaikščiota! Vaikas būdamas šitoj vietoj negalėdavo išbristi ir laiku nueiti mokyklon. Žiema priversdavo išbristi sniego iki kaklo. Kelius ir takus užpustydavo. Iš anos trobelės, kur dabar žėri žiburėlis, kaip tekanti vakarinė žvaigždė, ateidavo Samulis.

— Lipk, varly, ant nugaros, — sakydavo jis. — Kabinkis kaklo.

Ir nešdavo ilgiausią kelią per pusnis. Kur būdavo negilu sniego, atsigriždavo į Povilą ir tardavo:

— Pakaks. Nenešiu aš tavęs per visus laukus. Aš tau ne arklys ir tu man ne ponas.

Dar paėjėavo keletą žingsnių drauge. Paskui pakratydavo už rankos:

— Mokykis. Ką žinai: gal kada ponas būsi. Gal atminsi krikšto tėvą Samulį.

Paskui nusijuokdavo ir palinguodavo galva:

— Nemokyčiau aš tavęs, jei mano sūnus būtum. Pasimoko, ištvirksta. Bet ta tavo močia: “Nors ir be andaroko liksiu, bet sūnus išeis žmogum.” žiūrėk, neapvilk jos . . .

Dabar Povilas jau miestietis. Vilki juodais rūbais, dėvi skrybėlę ir vaikščioja su lazdele ant rankos. Kaimynų šunys nepažįsta, iš tolo loja. Mergos parausta iš laimės, kai jis užkalbina. Keletas metų, kaip nematė Povilas Samulio. Reiktų užėti.

Pasižiūri laikrodin: vėloka jau. Nori grįžti namo, bet už jo pasigirsta žingsniai. Prakalbina:

— Kur vaikštinėjai taip vėlai? Vos bepažinau.

— Krikšto tėvas! O, kaip seniai bematytas! Tik dabar apie tamstą galvojau.

— Reikia užėti, galvojimo nepakanka. Jis žengia atsiraitojęs kelnes. Traukia pypkę. Ūsai jau visiškai pražilę.

— Retai beatsilankai, išponėjai, išpukai, — Prikaišioja Povilui. — Užmiršti.

Ir patylėjęs priduria:

— Žinai gi, balos. Koks čia gyvenimas. Vienas vargas. Gerai, kad išvažiavai miestan. Močiai ranką bučiuok. Laiškus dažniau rašyk. Ir man nieko neparašai.

Povilui nejauku. Teisinasi:

— Kad neturiu ko rašyti. Taip viskas paprasta.

— Nu parašyk kelis žodžius, ir gana, Vis ramiau. Žinosma, kad esi sveikas, kad gyvenimas paseina . . . Močia kelius paštan pravaikšto, langus pražiūri . . .

Eina toliau. Miglos dar tirštesnės. Vakaruose dunkso miškas, keliai į viršų, slepia žvaigždes. Pasižiūri Samulis.

— Debesys kyla. Rytoj bus lietus. Šiomet bloga vasara. Neleidžia šieno suvežti. Pievos jau kada nušienautos. Jum ten, mieste, nei šienapjūtė, nei rugapjūtė nerūpi. Valgot ragaiši, rašinėjat popierius — balti, išsiprausę, kaip vyskupai . . .

POVILAS NORI jam paaiškinti, pasakyti kai ką. Bet ar supras jį Samulis, glūdžios pamiškės gyventojas? Ne, Povilas jaučia, kad Samuliui jis jau svetimas. Abu jau nebesutaria.

Eina palengvėl, ligi kaklo miglos pasinėrę. Samulis pasakoja naujienas: “Ar girdėjai, kad Jodelyčia išteikėjo, kad Mierčio Severas Kanadon išvažiavo?” Ties pakriaušium prisišlieja arčiau Povilo ir klausia, pypke siurbdamas:

— O mergos dar neturi išsirinkęs?

— Neturiu, krikšto tėvai. Nemyli mane mergos.

— E, aš manau, kad meluoji, dobiliuk baltasai! Tu gi, brač, neprastas bernas ir mokyta. Gal ne viena — bjaurybė — laižosi. Va, mūsų pienininkas: kas gi, rodos, nedidelio mokslo žmogelis. O mergos limpa, kaip musės. Paisuksi kur — ir apspinta penkios šešios.

— Bet ženytis nesiskubink. Ne dvi jaunystės Dievas davė. apsikrausi vaikais. Gerai, jei sugyvensi, o jeigu ne . . . Žinai, miesto mergos, tingi dirbti, ilgai miega. Visoki šilkai, kepuriotės, tįjatrai rūpi. Žinau, buvau miestuos. Pats neatsimeni . . . tada su ruskiu . . .

— Nevesiu miestietės, — pusiau juokais pakartoja Povilas. — Nepatinka man jos.

— Vesi, vesi, nesakyk. Priprasi prie jų, jos visaip moka. Tik nebūk kvailas: neimk betkokios. Iš gražumo varškės nesunksi. Reikia, kad kiti nesijuoktų iš jos, kad mokėtų kojines sulopyti, kad nebūtų vėjavaike, Ir litą prie dūšios kad turėtų.

— O kodėl krikšto tėvas manai, kad aš nevesiu sodietės?

— Ot, nevesi ir tiek. Kur ją dėtum parsivedęs?

Ar ji mokės taip gražiai susišukuot, prisikalbinti, kaip miestietės. Ir netiks: mokyta mokytos reikia.

Povilą paima juokas. Samulis irgi nusijuokia. Juos vėl kažkas suartino. Naktis dar labiau patamsėja, ir jie nebemato vienas antro veido.

Pabaliuos nutilo varlės. Tik retkarčiais bepliumpteli vandenį.

Samulis vėl klausia:

— Kai esi mokyta, pasakyk: yra Dievas, ar ne?

Povilą paima juokas. Samulis irgi nusijuokia. Juos kur jis žino? Kas pirma rodėsi aišku ir neabejotina, dabar kasdien sukelia didesnių abejonių.

— Nežinau, — nedrąsiai, lyg drovėdamas, atsako jis, — Gal yra, o gal nėra. Mokyti žmonės visaip aiškina. Kai kurie sako, kad pasaulis ne Dievo sutvertas, bet gamto sukurtas. Gamta esanti nuo amžių — jokio Dievo nesą. Kiti tvirtina, kad yra . . .

— Gamta, — piktai pertraukia Samulis. — Spjaut man jūsų gamta! Nieko nebuvo, nieko nėra — Dievas vienas težino, kas čia pirma buvo. Ir be Jo niekas negali būti laimingas. Nuo Dievo, vyruk, kaip nuo pačios — niekur nepasislėpsi.

— O iš kur krikšto tėvas žinai, kad yra Dievas?

— E, ponaiti, ką čia kalbėti. “Nėra Dievo” . . . Kaip gi nebus, kad yr. Išėini, va, pavakary laukuos pasidairyti. Vasarojus šnera. Pučia vėjelis. Žirnienojai lukštena žiedus, mezga ankštis. Pievos žydi, Saulė leidžias. Dangus mėlynas . . . Aukštai užteka mėnulis. Žiūri, ir kažkas krūtinę nusmelkia. Ir pagalvoji: Dievuliau, kaip gražu! Tai pasakyk: ar nėra gi Dievo?

Abu nutyla. Ilgai eina mąstydami.

— Jau vėlu, — sako pagaliau Samulis.

— Aš jus palydėsiu, krikšto tėvai, — pasisiūlo Povilas.

Ir jie vėl paskėsta tylios nakties burtuose. Debesys jau baigia visas žvaigždes apsemti. Susilieja su žemės tamsa ir neišskirsi, kur debesys, kur miškas. Ant veido užkrinta keli lietaus lašai.

— Nebelydėk toliau, — sako Samulis. — Eik gultų. Sulis. Až netruksiu vienas pareiti. Dėkui. Ir užsišnekėjom gi ligi vidunakčio.

Jis atsisveikina ir pranyksta. Kiek toliau blyksteri ugnis: tai Samulis pypkę dega. Povilas ilgai, ilgai stovi, lyg įbestas, ir žiūri į tolumoj mirgantį Samulio žiburėlį. Jis dar tebespindi, kaip tekanti vakarinė žvaigždė. Gal sūnus ar marti tebevakaruoja. Pagaliau žiburėlis užgesa. Grįžta ir Povilas. Kažko graudu širdy, kažko jis ilgisi. Ko — pats nežino: gal Samulio tikėjimo, o gal nakties ramybė tokia nuostabi ir graudi.

1935 m. Kaunas

Stepas Zbaras

Ir vėl netekome vieno kūrėjo, išaugusio nepriklausomoje Lietuvoje, žymaus vaikų literatūros ir suaugusių beletristo, mažosios pasakojimo formos — novelės — meistro, garsojo „Monsinjoro suoliuko“ autoriaus

STEPSO ZOBARSKO

S. Zobarskas mirė š. m. birželio mėn. 9 d., sulaukęs 72 metų amžiaus. Buvo gimęs 1911 m. sausio mėn. 17 d. Pamalaišyje, Svedasų vls., Rokiškio apskr., rytų aukštaitijoje.

Gimnaziją palankęs Rokiškyje, 1927 m. 16 metų jaunuolis atvyko į Kauną ieškoti šviesesnio gyvenimo. Toliau mokėsi ir dirbo Šaulių sąjungos centre, vėliau perėjo į Švietimo Ministerijos Knygų leidimo komisiją, buvo moksleiviams leidžiamo žurnalo „Šviesos kelių“; vicedaktorių. Nuo 1933 m. redagavo Lietuvos Raud. Kryžiaus leidžiamą vaikams žurnalą „Žiburėli“ (su 1935-6 m. pertrauka, kada buvo išvykęs į Paryžių studijuoti kalbos ir literatūros). Apie „Žiburėli“ jis sutelkė nemažai gabių jaunų dailininkų, kurie puošė žurnalą viršelių ir teksto piešiniais. Davė progos bendradarbiauti žinomiesiems ir jauniems rašytojams, ypač sunkiais vokiečių okupacijos metais.

Kaip redaktorių jis pasireiškė ir išvykęs iš Lietuvos: redagavo literatūros žurnalą „Gabija“ ir vienkartinį leidinį.

Rašyti S. Zobarskas pradėjo labai anksti, pirmuosius bandymus išspausdindamas „Pavasary“. Pradžioje rašė eilėraščius, bet vėliau perėjo į beletristiką, kur jo gabumai buvo neeiliniai. Jis buvo tikras gamtos sūnus, suaugęs su rytų aukštaičių peisažu; gamtą ir žmones jis nudažė lyriniu tonu, jo personažai, — vaikai ir suaugusieji, — gyvi pilnakraujai žmonės, lyg plėštie išplėsti iš paties gyvenimo. Buvo didžiai pamėgęs lietuviškąjį kaimą su jo stogadirbiais, dievdirbiais ir tetomis ar dėdėmis, krikštotėviais, kaip čia spausdinamos novelės Samulis.

II-jo pasaul. karo sukurių išblokštas iš tėvynės kurį laiką gyveno Vokietijoje, studijavo Heidelbergo un-te, o 1947 m. atvyko į JAV — bes ir apsigyveno New Yorke, gavo darbą banko tarnautoju.

Nuo redaktoriųs ir leidybos ir čia neatsisakė: kurį laiką redagavo literatūros žurnalą „Gabija“, o netrukus įsteigė visai naujo pobūdžio leidyklą, vardu Manyland Books, leisti lietuvių literatūrai anglų kalba. Užmezgė ryšį su amerikiečiais rašytojais, leidyklos moraliniais rėmėjais, susirado vertėjų ir ėmė leisti knygą po knygos: Vaižganto, Kudirkos, Krėvės, Vaičiulaičio, Barono, Šeinaus, Vaitkaus, Gliados, paties savo ir kt. prozos veikalus, Andriekaus, Sadūnaitės ir kt. poezijos rinkinius, lietuvių pasakų ir lietuvių novelių antologijas. Leidykla išgijo gerą prestižą, į jos leidinius atkreipė dėmesį net JAV pedagoginių leidinių leidyklos: iš Manyland Books knygų į savo visuotinės literatūros chrestomatijas įtraukė porą mūsų rašytojų — Joną Biliūną (su novele „Brisiaus galas“), J. Grušą (su novele „Kelionė su kliūtimis“) ir kt. S. Zobarsko porą novelių išspausdino dvi amerikiečių antologijos.

S. Zobarsko knygų lentyną sudaro: leidiniai vaikams ir jaunimui — Mano tėviškė, 1934, Ganyklų vaikai, 34, laimėjęs L. R. K. jaunimo premiją, Gerasis aitvaras, 35, Brolių ieškotoja, Paukščių likimas, Per šaltį ir vėją, Pabėgėlis, 38 m. laimėjęs jaunimo literatūros premiją, Gandras ir gandrytė, Riestausio sūnus; suaugusiems — Anapus miško, 1936, Moters stiprybė, 38, Arti žemės, 43, Savame krašte, Doleris iš Pittsburgho, 52, Mėnesienos sėja.

S. Zobarskas yra nemažai knygų išvertęs, tarp kurių yra M. de Unamumo, K. Hamsuno, G. de Maupasano, W. S. Maughamo ir kt. beletristikos veikalai. Keletas jo knygų išėjo vokiečių ir anglų kalbomis. Jo „Monsinjoro suolelis“ išverstas į 5 svetimas kalbas: prancūzų, anglų, vokiečių, italų ir latvių.

Stasio Ylos „M. K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus“

Jurgis Gliauda

BEBAIGDAMAS SAVO didžiulę studiją „M. K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus“, Stasys Yla staigiai mirė. Jo darbas liko našlaičiu. Toks pat tragiškas likimas ištiko ir kitą Stasio Ylos darbą, Švento Kazimiero antologijos sudarymą. Tai buvo tragiška intensyvaus intelektualinio maratono baigmė. Tik tai keli žingsniai iki galo, tik tai keli puslapiai iki rankraščio pabaigos — autorius, kaip karys kautynių ugnį, žūna ir palieka savo ikvėpimo veikalus.

Prie pabaigos tuos šaunius veikalus privedė kiti. Poetas Alfonsas Tyruolis užbaigė antologiją „Vainikas-Kryžius-Lelija“; kolektyvas (Kazys Bradūnas, Alina Skrupskelienė, Nijolė Veselskienė, Tomas Leipus) baigė biografinį projektą „M. K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus.“ Ir gaudžiai pasigendame abiejuose veikaluose Stasio Ylos įvadų, kurių jis nesuskubo parašyti.

Gaivalingoji „Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla“ neseniai išleido didžiulę čiurlionišką

studiją (468 pusl.), dideliu mūsų sąlygomis tiražu (1200 egz.) ir beveik albuminio dydžio. Kilnūs autorius brolis Jonas Yla parėmė leidybą 5000 dolerių, Petronelė Strumskienė savo vyro Motiejaus Strumskio atminimui paaugojo 1000 dol. Ši finansinė pagalba įgalino leidyklą išleisti veikalą spaustuvinio meno aukštumoje — tai išpūdingas foliantas, prilygstantis pavyzdgingiausių amerikietišku leidinių kategorijai.

Dailininkas Petras Aleksa, tvarkęs meninę knygos priežiūrą ir sukūręs klasiškai dailų aplanką ir viršelį, leidėjų vardu tarė įvadą: „Netikėta autoriaus mirtis (1983.III.24) sulėtino knygos išleidimą; teko savo jėgomis užbaigti paskutinius darbus.“

Dėl staigios autoriaus mirties jo nebaigtieji projektai įžengė į gyvenimą autoriui laiminant juos iš anapus.

Knygos pavadinimas „M. K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus“ nurodo į begaliniai platų šios temos lauką. Tai visuotinė mūsų genijaus gyvenimo apžvalga, tai genialaus žmogaus būdo paprastumo ir nuostabaus sudėtingumo analizė. Stasys Yla, puikus stilistas, pastabus reikšmingos detalės iškėlėjas, daugelio knygų autorius, buvo, tarytum, likimo siūstas surašyti mūsų genijaus gyvenimo ir kūrybos sąvadą. Stasio Ylos dėstymo būdas rodo jį mokant vienur likti olimpiniai epišku, kitur jausmingu, jautriu, dinamišku, reikšmingos detalės mėgėju ir lakonišku įvykio analizės perteikėju.

Pirmosios šios knygos eilutės „Čiurlionis gimė šeimoj, kuri buvo gausi, darni, truputi uždara ir siekianti kažko daugiau — muzikų šeima . . .“ yra lyg plataus vaizdo uždangos pakėlimas ir, kartu, stilistinis santurumas. Tai iragina prasmingų detalių invaziją į dėstymą, suponuoją vaizdų mozaiką. Autorius meistriškai tvarkos su neaprepiama medžiagos gausa ir, kartu, jis visur ištikimas istorinės tikrovės autentiškumui.

IVYKIUS, SCENAS, posakius, padėtis autorius remia nurodymais į šaltinį. Ši sudėtinga precizijos technika netrukdo autoriui išlaikyti beletristinio lygio blizgesį. Autorius nuolatos laiko skaitytoją sudomintą ir išskirtinio pasitikėjimo būkleje. O juk čia nėra fikcija, juk čia tikroviško gyvenimo odisėja, juk autorius labai varžomas tekstų, kuriais jis remia pasakojimą. Jis sultingai ir gyvai atkuria istorinę tikrovę ir kietai vengia beletristinės laisvės.

Kažin kaip neįūčiomis iškyla M. K. Čiurlionio ir Van Gogho tragiškų gyvenimų paralelė. Rašytojas Irving Stone pavaizdavo Van Gogho gyvenimą savo pagarsėjusiam romane „Lust for Life.“ Tas veikalas, su rašytojo pramanytais dialogais ir pridurtiniais personažais, tėra fikcija. Gi Stasio Ylos veikalas, skirtas irgi genialiam dailininkui vaizduoti, yra istorinės tikrovės atšvaistas. Veikalo veiksmas autentiškas, dėstymo dailumas neužleidžia garsiam Irvingui Stone pasakojimo pirmenybės.

Užsiangažavimas pavaizduoti lietuvių tautos genijų M. K. Čiurlionį visoje jo pilnybėje įpareigoja autorių sukurti iš turimų duomenų sudėtingą vitražą. Šiai milžniškai plokštei

apšviesti reikia parūpinti šviesos šaltinį, kuris sujungtų vitražo dalis, duotų vaizdo visumą. Stasys Yla pajėgė sugauti M. K. Čiurlionio santykį su buitimi, su muzika ir menu. Genijus yra pasaulis savyje, tačiau tasai pasaulis yra realiame šios buities pasaulyje.

“Dievų numylėtiniai miršta jauni,” pranašiskai prasitarė M. K. Čiurlionis (psl. 244). Prieš akis eina dievų numylėtinių bohema lyg tokio pat pavadinimo opera realybėje; protagonistai skolinasi vienas iš kito . . . vieną rublį, o vėliau ir 26 kapeikas! (psl. 266). Suskamba prielaida, kad M. K. Čiurlionis buvo gimęs dailininku, o muziku jis buvo tapęs dėl aplinkybių (psl. 302). Ir štai, tolimoje arktikoje nuo 1912 metų yra “čiurlioniškos” formos kalnas, pavadintas ekspedicijos M. K. Čiurlionio vardu (psl. 298 ir 439).

Tai vis didžiulių kontrastų temos, kurios veikė Stasį Ylą. Jis privalėjo ir suvedė darnon visą tą medžiagą. Puslapis po puslapio Stasys Yla rodo, kad genijaus gyvenimas yra pasiruošimas garbėje prisikelti po mirties . . .

Penki pirmieji veikalo skyriai vaizduoja M. K. Čiurlionį nuo jo vaikystės iki mirties—35 kunkuliuojantieji metai! Šiuose knygos skyriuose išvalgiai liečiami M. K. Čiurlionio santykiai su muzika ir daile. Nejučiomis ir misteriskai jis pakeičia tas kūrybines sferas. Šita nuostabi metamorfozė rodo, kad M. K. Čiurlionis buvo nepalyginamai gilesnis ir sudėtingesnis už Van Goghą. Belgas siekėsi naujų formų, M. K. Čiurlionis ieškojo radiklios filosofinės naujovės. Ta naujovė buvo jis pats ir jo metafizinis pasaulis. Jis gyveno jam sunkiai suvokiamame psichiniame chaose—iš to chaoso jis ketino kurti vizualinį pasaulį . . . Įvairių epitetų jis sulaukė daug: fantastas, teosofas, kosmo religijos sekėjas, japonų tapybos adeptas . . . (psl. 294).

Trys paskutiniai knygos skyriai yra tikra vertenybė čiurlioninių biografijų visumoje. Tai medžiaga, dokumentuojanti M. K. Čiurlionio pomirtinę kelionę į pripažinimą. Ši kelionė pasaulyje tik pradėta, kelio pabaigos nematyti. Ir ši Stasio Ylos knyga savo kokybe ir medžiaga bus enciklopediniu vadovu pažinti čiurlionianos įvairovę. Reikia pridurti, kad čiurlionianos čia nejungiamo su poezijos bei prozos kūriniais, kurie, kad ir fikcijos būdu, rodo čiurlioniško pasaulio pažinimo pastangas . . .

Apie 140 iliustracijų—nuotraukų ir dailininko kūrinių—įvairina tekstą ir puošia knygą. Pavardžių rodyklėje minima apie 600 asmenų!

TARP PASTEBĖTŲ tragikurjozų minėtinas neigiamiausias požiūris į M. K. Čiurlionį prosovietinio bloko kvislingų: Kapsukas, J. Janonis, P. Cvirka, A. Venclova . . . Vėliau, laisvojo pasaulio itakoje, šis barbariškumas išblėso. Dabar M. K. Čiurlioniui rezervuotas sąlyginis pripažinimas.

Keistas ir kurjoziškas tebešildomas ginčas dėl abstraktizmo pradininko karūnos: Vasilijus Kandinskis ar M. K. Čiurlionis? Svariomis citatomis Stasys Yla įrodo: abu dailininkai, buvę esmės novatoriai, o ėję savo atskirais, nesikryžiuojančiais keliais. Gal būt galima tarti su Adomu Dambrausku-Jakštu (psl. 238), kad čiurlioniškam menui tiktų terminas

“čiurlionizmas,” arba lietuviškiau “čiurlioniškumas”?

Kai penki pirmieji šios knygos skyriai demonstruoja Stasio Ylos pagaulaus pasakojimo meną be atotrūkio nuo istorinės tikrovės, trys paskutiniai skyriai stebina kultūros istoriko žinių gausa. Trys paskutiniai skyriai žvilga gyvumu ir precizija, nors jų paskirtis labiau savadinė, bemaž statistinė,

Nuomonių ir tezių išsivystymas, priešiška, ginčai—kuo žydi ir margoja intelektualinis laisvojo pasaulio gyvenimas—aptariant M. K. Čiurlionio fenomeną, srūva kaip Nemunas pro Druskininkus.

“Aš augsiu laike, nevisas aš numirsiu,” garsojo “Monumento” odėje tarė poetas Horacijus. Šis pranašiškas posakis priskirtinas M. K. Čiurlionio pomirtinei garso plėtrai. Garso augimo reiškinys sunkiai pastebimas vienos kartos trūkmėje. Apžvalga nustato reiškinio padėtį istorijos erdvėje.

Stasio Ylos knyga “M. K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus” rodo, kad čiurlioninis laikmetis buvęs lietuvių meno aukso laikotarpis. Stasys Yla—istorikas, poetas, kankinys ir kalinys, ir dvasiškis—labiau už daugelį kvalifikuotas šifruoti M. K. Čiurlionio nepaprastybės misles, “Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla,” išleidusi šią knygą verta nusipelnę laurų . . .

STASYS YLA
M.K. Čiurlionis: kūrėjas ir žmogus
Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla
M. Morkūno spaustuvė
1200 tiražas
Kaina 15 dol.
Čikaga, 1984

L.D. KOMPIUTERIO FONDUI

Gautos aukos iš:

Po 500 dol.—

Leonardas Baltušis

Po 200 dol.—

Rūta ir Petras Sakai, G. ir M. Gliudžiai

Po 100 dol.—

Domas Vailokaitis, Vytautas Bacevičius, Albinas Markevičius, Stasys Damulis, August Underhill, Miltonas Starkus, Teodora Drasaikaitė

Po 50 dol.—

Vladas Šimoliūnas

Po 40 dol.—

Simas ir Jadvyga Kvečas

Po 25 dol.—

Fwliksas Masaitis, Mrs. E. Barkus (Omaha, Nebraska), Vladas Pažiūra, Elzbieta Kardelienė, Montreal, Canada

Po 20 dol.—

Anatolijus Milunas (Chicago), Zenonas Milunas, Vladas Gilys, Algirdas Gustaitis.

Visiems aukotojams esame labai dėkingi.

—L.D. ir L.A.V. leidėjai

Premijos kultūros darbuotojams

Bronius Kviklys

Ingrida Bublienė atidaro JAV LB Kultūros Tarybos rengiamą Ketvirtąją Premijų šventę, Detroitė.

Kaip lietuvių išeivija yra tėvynėje esančios tautos dalis, taip ir išeivijoje sukurtos kultūrinės vertybės priklauso visai tautai, tiek dabartinei, tiek ateinančiom kartom. Išeivijos kūryba dar svarbesnė yra pasidariusi šiuo metu, kai lietuvių tauta yra pavergta, neturi savo valstybės, labai kieta režimo slegiama. Tikrųjų kultūrinių vertybių kūrimas ten neįmanomas, nes kūrėjas negali laisvai ir nevaržomai reikštis: jį saisto okupanto cenzūra ar savicenzūra. Pastaruoju atveju kūrėjas žinodamas, kad jo kūriniai nebus skelbiami bei spausdinami, pats susilaiko nuo jų kūrimo.

Taigi išeivijos kultūrininkams tenka didelis uždavinys—sukurti tokias vertybes, kurių pavergta tauta negali sukurti, paskelbti, išleisti, išspausdinti, kad išliktų dešimtmečiams, o gal ir šimtmečiams.

Reikia pasidžiaugti, kad išeivijos kūrėjų indėlis į lietuvių kultūros lobyną labai didelis. Paimkime keletą kūrybinių sričių, nepretenduodami į išsamų kūrėjų ir jų darbų įvertinimą. Daug gerų romanų bei novelių yra sukūrę rašytojai: V. Ramonas, Jurgis Jankus, Jurgis Gliuda, A. Vaičiulaitis, Aloyzas Baronas, Vyt. Alantas, Alė Rūta, L. Dovydėnas, R. Spalis, Marius Katiliškis, J. Kralikauskas, B. Pukelevičiūtė, I. Mėras, Č. Grincevičius, A. Kairys, E. Cinzas ir gal

dešimtys kitų. Nebūtų pilna lietuvių poezija be išeivijoje rašančių: Bern. Brazdžionio, J. Aisčio, K. Bradūno, H. Nagio, Alf. Nykos-Niliūno; o kur dar F. Kirša, St. Santvaras, J. Vaičiūnienė, A. Jasmantas, Venacijus Ališas, K. Grigaitytė, Ant. Gustaitis, J. Kėkštas, L. Andriekus, G. Tulauskaitė, Vl. Šlaitis . . .

Daug naujo į lietuviškos dramos kūrybą įnešė A. Landsbergis, J. Grinius, K. Ostrauskas, A. Rūkas, A. Kairys, V. Alantas. Pridėkime mūsų dailininkus, muzikus—jie skaičiuojami ne dešimtimis, bet didesniais skaičiais, o jų sukurti dailės bei muzikos kūriniai tūkstančiais.

Istorijos mokslo srityje didžiulius veikalus parašė Z. Ivinskis, A. Šapoka, Pr. Čepėnas, V. Sruogienė, P. Jatulis, V. Gidžiūnas, K. Avižonis, R. Krasauskas, K. Ališauskas, B. Rukša. Išskirtinai minėtinos Liet. Katalikų Akademijos Romoje leidžiamos Lietuvos istorijos studios—stambūs LKMA darbų bei metraščių tomai. Be jų sukurti ir išleista eilė svarbių monografių bei atsiminimų knygų: A. Smetona, M. Sleževičius, Pr. Bučys, P. Plechavičius, Pr. Dovydaitis, D. Zaunius, P. Klimas, M. Krupavičius, Stp. Koluopaila, J. Šliupas, T. Matulionis, K. Škirpa ir kt.

Literatūros mokslo srityje išeivijoje pasirodė svarbūs Biržiškų raštų tomai, „Aleksandryną“ įskaitant, J. Naujokaičio 5 svarbūs Lietuvių

Kultūros Darbuotojų premiją laimėjęs Bronius Kviklys, priima sveikinimus iš I. Bublienės ir V. Akelaičio. Šalia sėdi muz. A. Kuprevičius ir LB Krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus.

Akt. Vitalis Žukauskas dėkoja už 1983 m. Teatro premiją. Šalia stovi LFT narys Vytautas Kutkus.

literatūros istorijos tomai, P. Šilbajorio ir kitų jaunesnių autorių studijos.

Grįžkime dar atgal į XIX-XX a. sąvartą, kai Lietuvoje buvo „Ir tamsu ir juoda.“ Tik čia galėjo būti senosios lietuvių išeivijos pastangomis ir jų lėšomis išleisti tokie svarbūs darbai, kaip Simano Daukanto „Lietuvos istorija“, J. Basanavičiaus lietuviškų pasakų 7 tomai, V. Kudirkos raštų šešiatomis, J. Pabrėžos „Botanika“, J. Šliupo istoriniai veikalai neskaitant jau kitų knygų.

Bet visus šiuos ir kitus darbus apvainikavo „Lietuvių enciklopedijos“ išleidimas 36-iais tomiais ir „Encyclopedia Lituanica“ šešiatomis. Nepaskutinėje vietoje yra išeivijoje leidžiami žurnalai bei laikraščiai, kurių didžiausias dienraštis „Draugas“ šiemet švenčia deimantinę sukaktį.

Juozas Stempušis, Kultūros Tarybos narys, pravedęs Premijų šventę, Detroite. Šalia—1983 m. laureatai.

LB Kultūros Tarybos pirm. I. Bublienė įteikia radijo premiją Broniui Railai. Šalia—LFT narys V. Kutkus.

Tačiau lietuvių, išeivijoje gyvenančio kūrėjo, darbas yra labai sunkus, nes čia nėra savos valstybės, kuri sudarytų jam reikiamas materialines sąlygas. Beveik visi kūrėjai lietuviškas vertybes sukūrė grįžę po kieto fizinio darbo, ar gyvendami pensijoje, kur dėl senyvo amžiaus kūrybingumas būna sumažėjęs. Lietuviškoji knyga išeivijoje negali būti leidžiama masiniais tiražais, nes čia nėra tautos visumos. Taigi kūrėjas dažniausia netik negauna reikiamo atlyginimo už savo darbą, bet neretais atvejais pats turi paremti savo darbų išleidimą. Būna net tokių atvejų, kad tiek daug

I. Bublienė ir kun. A. Rubšys 1983 m. religinio veikalo laureatas.

Foto: J. Urbono

atlikęs kūrėjas nebūna tinkamai įvertinamas. o kartais net puolamas.

Taigi gerai daro tos išeivijos institucijos, kurios "suranda" kūrėjus, įvertina jų darbų sutikimus, kad kartu su autoriais galėtų visi pasidžiaugti naujais kūriniais. Premijos pas mus, tiesa, nedidelės (dažniausia jos siekia 1000 dolerių); jos jokių būdu neatlygina kūrėjui už jo milžiniškas pastangas kūrinį kuriant. Bet vis dėlto yra jo darbų pripažinimas ir įvertinimas išskirtiniu būdu.

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba jau ketviri metai stengiasi premijų skyrimą centralizuoti. Už 1980 m. ji paskyrė 5 premijas, už 1981 m. 7-ias, 1982 m.—7, o už 1983 metus 8-ias.

Kultūros tarybos ruošiamą Ketvirtoji premijų 1983 m. laureatams įteikimo šventė įvyko balandžio 15 d. Detroite. Čia buvo teiktos premijos 1983 m. laureatams: K. Barėnui—metinė literatūros premija, Alf. Dargiui—premija už jo dailės darbus, Al. Kučiūnui už jo inasą į muzikinę kūrybą, S. Kubiliui—jaunojo rašytojo kūrybos premija, Br. Railai—radijo žurnalistikos, Antanui Rubšui—už religinį veikalą, Vitaliui Žukauskui—teatrinio darbo premija. Buvo premija atžymėtas ir šių eilučių autorius, už jo parašytus kraštotyrinius darbus—"Mūsų Lietuvos" keturtomį ir "Lietuvos bažnyčių" šešių tomų veikalą, o taip pat už jo lietuviškos spaudos rinkinius.

Finansiniu požiūriu "liūto dalis" tenka Lietuvių Fondui, kuris paskyrė didžiąją dalį visų premijų. Kitas premijas išmokėjo JAV LB Kultūros taryba, kun. J. Prunskis.

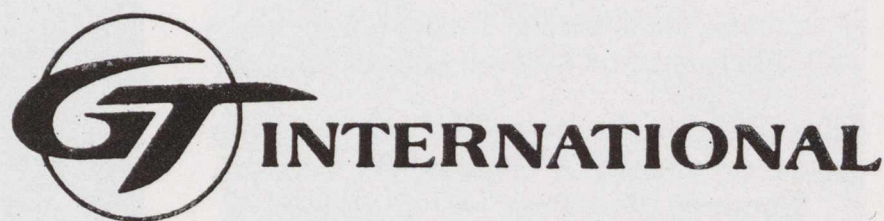
Nors išeivijoje ir neturime savo valstybės, kuri remtų ir finansuotų mūsų kultūrinių vertybių kūrimą, bet reikia pasidžiaugti, kad ji tam tikra dalimi ima atstoti vis augantis ir didėjantis Lietuvių Fondas—institucija, kurią mes sukūrėme ir turime remti. Jo finansinė parama—geras paskatas kūrėjams.

Detroito Lietuviškų Melodijų Radijo Valandėlės Pranešimas

Persitvarkius Detroito Apylinkės Tautybių radijo stoties WPON-AM banga 1460 programoms, Lietuviškų Melodijų Radijo Valandėlės bus transliuojamos nuo birželio mėn. 19 dienos, antradieniais nuo 1 iki 2 valandos po pietų ir penktadieniais nuo 6 iki 7 valando vakaro.

GAUTA PAMINĖTI

"Lietuvių Fondas"—Lithuanian Foundation. Tai dvidešimtmečio Fondo veiklos apžvalga—1962-1982 m. 448 pusl., iliustruota, kietais viršeliais. Kaina \$20. Redakciją sudarė: Apolinaras P. Bagdonas, Dr. G. Balukas, K. Barzdukas, A. Juodvalkis, Dr. A. Razma ir A. Rūgytė. Technikinė redakcija: Giedra Vaitienė ir Viktoras Naudžius, Meninė priežiūra Petro Aleksos.

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujama kelionių agentūra G. T. INTERNATIONAL, INC. praneša, kad spalio 4 dieną, 1984 prasideda įdomi 16 dienų išvyka į Europą. Maršrute: New York'as, Helsinkis, Leningradas, VILNIUS, Maskva, Helsinkis, New York'as.

11 DIENŲ LIETUVOJE (spalio 6 iki 16)

Labai ribotas vietų skaičius! Tolimesnėm informacijom prašom kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC. 6240 So. Kedzie Ave., Suite #3
arba P. O. Box 29163, Chicago, Ill. 60629

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702

PILNA KAINA IŠ:	NEW YORK	\$1,540.00
	CHICAGO	\$1,720.00
	TORONTO	\$1,690.00

(Miegant dviem kambarių), įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, operos, teatro, arba baleto bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų!

Šiai kelionei vadovaus ir pats lydės sol. ALGIS GRIGAS

Skrendame erdviais FINNAIR lėktuvais.

ST. CASIMIR 500TH JUBILEE COMMEMORATIVE MEDAL

Designed by P. Vaškys and cast by Franklin Mint

44 mm. actual size shown, in silver \$45, bronze \$10, packing and postage \$1 per medal. 25% discount on bronze medals only.

10 or more to one address

LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID

351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Tel. (212) 647-2434

ENGLISH SECTION

U.S. Congress Marks Lithuania's Independence Day

The U.S. Congress commemorated Lithuania's Independence Day on February 21-22 with a series of statements, affirming the commitment of the American legislators to the cause of Lithuania's liberty. Following are selected comments:

THE SENATE

History and the Pattern of Repression

"... I look forward to the day when the people of Lithuania will enjoy the same freedoms that we do in this blessed land, and when they will be able to rule themselves in their own way. That is my prayer as we look ahead to February 16, 1984.

Mr. President, the pattern and history of repression is available for all to study. With persistence, and with assistance, that pattern has been broken time after time through the centuries, and it has happened in our own time.

We can see right now in Latin America that changes are occurring in several very important countries where there has been repression and tragedy ..."

Sen Charles H. Percy (R-Ill.)
Chairman
Foreign Affairs Committee

This Most Blatant Violation of the Right to Self-determination

"... We must continue to speak out in international forums against this most blatant violation of the right to self-determination. I am proud that my Government has never recognized the illegal and forcible incorporation of Lithuania into the Soviet Union. I am equally proud of the demonstrated commitment of the approximately one million people of Lithuanian descent residing in the United States to the restoration of freedom in their homeland. We must never forget that dream. We never shall."

Sen. John H. Glenn, Jr. (D-Oh.)

Repression Strengthens Oppressed Lithuania

"... Ironically, the Kremlin's policy has not dampened the spirit of Lithuanian independence; it has actually fostered a greater desire for independence. One of the 'little screaming facts that sounds throughout all of history,' and which has been lost on the Kremlin, is that, as John Steinbeck wrote in *The Grapes of Wrath*, 'Repression works only to

strengthen and knit the oppressed.' That exactly is what has happened and is happening in Lithuania. The indomitable spirit of the Lithuanian people lives and grows."

Sen. William V. Roth, Jr. (R-Del.)

The Free World Remains Firm in Its Commitment

"... In commemorating Lithuanian Independence Day we honor the indomitable spirit and tradition of the Lithuanian people. By doing so we remind the Soviet Union that the free world remains firm in its commitment to the legitimate aspirations of the Baltic peoples."

Sen. Daniel Patrick Moynihan (D-N.Y.)

Incorporation Into USSR Not the Final Chapter

"National self-determination, the culmination of nationalistic identity in a nation-state, has been a major force of our time throughout the world. New states continue to emerge even now, many much smaller, much poorer, much less rich in tradition and history than Lithuania. To consider the attempted incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the Soviet Union as the final chapter in the history of these Baltic peoples is, therefore, impossible. We would have to suspend history, itself, for that to be the case."

Sen. Frank R. Lautenberg (D-N.J.)

The Policy of Russification Continues

"... These ruthless dictators have continued to follow the policy of Russification first implemented by czarist Russia. Accordingly, they have attempted to eliminate every vestige of Lithuanian culture and national identity, including the native language, religion, art, and music. Despite Soviet denial of even the most basic of human rights, the people of Lithuania have struggled heroically in their efforts to break the chains of Soviet domination. Their steadfast belief in the principles of independence and their deep-rooted desire for freedom have enabled Lithuanians to endure Communist oppression."

Sen. Alfonse M. D'Amato (R-N.Y.)

HOUSE OF REPRESENTATIVES

Communists Unable to Crush Spirit of Brave Lithuanians

"... Mr. Speaker, today the Lithuanians are prisoners in their own homeland, and although the Communists have attempted to wipe out the culture, religion, and heritage of the Lithuanian people, they have been unable to crush the spirit of these brave men and women, who continue in their daily struggle for freedom and human dignity. One such individual is Antanas Terleckas, a prisoner of conscience, who is now in grave danger after a lifetime devoted to a heroic struggle for basic human rights for all of his countrymen."

Repr. Frank Annunzio (D-Ill.)

The Lithuanian "Chronicle" and the Arrest of Fr. Svarinskas

"... Although the Lithuanian people cannot openly celebrate their desire for freedom and independence, they demonstrate their determination to live as free men and women every day. We hear of their hopes for religious and political freedom in their 'samizdat' literature which reaches the West. In fact the 'Chronicle of the Catholic Church in Lithuania' will in three weeks celebrate its 11th anniversary. We see their courage and determination, if not their stubbornness, in the faces of their dissidents as they are tried and convicted by Soviet authorities.

"And we see their creativity and determination as the scattered ranks of their dissidents are again filled by waves of new people willing to take up the struggle for free expression. In the last year over 50,000 Lithuanians have risked family and career by appealing to the Soviet Government to drop criminal proceedings against Father Svarinskas whose only crimes are that he gives religious instruction to children and has been outspoken in the defense of religious freedom in Lithuania."

Repr. Sander M. Levin (D-Mich.)

Blatant Violation of Helsinki Agreements

"... The Soviet treatment of Lithuania is sadly consistent with their policies in all non-Russian areas of the last empire on Earth—the Soviet Union. This tragedy of basic human rights violations is underscored by blatant

Soviet hypocrisy in their signing of the Helsinki Accords and other international agreements. We do well to honor Lithuanian Independence Day because for almost 40 years, the Lithuanians have survived the threat of cultural extinction by the Soviet Union. I join my colleagues and fellow citizens in praising Lithuania's rich history and anticipate Lithuania's independence."

Repr. Edward J. Markey (D-Mass.)

Baltic States Turned Into Enormous Military Bases

"... The Soviet authorities have turned Lithuania and the other two Baltic States, Latvia and Estonia, into enormous military bases, with installations of atomic and conventional weapons. In Estonia, among the new military installations under construction are a huge harbor at Muuga, near Tallinn, and missile bases on the island of Hiiumaa and at Cape Suurupi."

Repr. John E. Porter (R-Ill.)

Lithuanian Helsinki Group Exemplifies Commitment to Freedom

"... The Lithuanian commitment to freedom is best seen in the activities over the past few years of the Lithuanian Helsinki Monitoring Group and the Committee for the Defense of the Rights of Believers, which have worked to establish human rights and religious freedom in that country. Members of these groups have continued to stand up for the rights and freedom of all people, despite harassment, imprisonment, and exile by Soviet authorities."

Repr. Robert W. Edgar (D-Pa.)

Attempt to Replace Baltic Language and Culture with Russian

"... We must never forget the violations of human rights that the people of the Baltic States have experienced at the hands of the Soviets. The brutal Russification process in these areas has taken its toll on the population and on the traditions and heritage of the Baltic people. The Soviet conquerors have done all that is in their power to break the resistance of this proud ethnic group by attempting to replace the rich culture and languages of the Baltic States with the foreign Russian language and customs. To this day, Russian is taught as a second language to students in the Baltic beginning in elementary schools in an effort to replace the language of their native land with the Russian language."

Repr. James J. Florio (D-N.J.)

Congressional Resolution on Baltic Self-Determination

"... As my colleagues know, recently the House passed Senate Concurrent Resolution 80,

Lithuanian-American Transatlantic Fliers Darius-Girėnas and Lituanica

by Algirdas Gustaitis

Steponas Darius was born January 8, 1896, in Lithuania under the name of Darašius. In 1917, he changed his name to Darius, while living in the United States. The same year he joined the United States Army. He took part in the Marne battle (July 15 to August 7, 1918) in France during World War I.

In 1920, he enlisted in the Lithuanian army as a volunteer. In 1921, he graduated from the military academy and in 1923 from the military aviation academy, both in Kaunas, Lithuania.

Stasy Girėnas was born October 4, 1893, in Lithuania, the youngest of 16 children of a peasant family. He emigrated to the U.S. in 1910, joined the U.S. Army in 1917, and served with the 135th airborne squadron until 1919. He continued his flying education after being discharged from the U.S. Army and became a flying instructor.

Lituanica: In 1932 S. Darius came to an agreement with S. Girėnas to fly to Lithuania across the Atlantic. They invested their own money (\$3200) and bought a six-seater Bellanca aeroplane, Model CH-300 Pacemaker, Ser. No. 137, which they named *Lituanica*. With donations from Lithuanian-Americans of \$8456, they bought a new motor, a Wright 365 HP, but there were not sufficient funds for the latest navigational instruments and radio apparatus. The airplane weighed 1,209 kg, with cargo 3,668 kg, and had a speed of 200 km per hour.

Lituanica left New York airport on July 15, 1933, at 6:24 a.m. The flight went well until about 650 km. from Kaunas, Lithuania, their destination, where the plane crashed. The reason for *Lituanica's* crash is still unknown. Darius-Girėnas had flown 6,441 km in over 35 hours.

For newly independent Lithuania, this outstanding event made a very deep impression. Part of their testament, translated from Lithuanian, reads as follows:

"May the success of *Lituanica* strengthen the spirit of the young sons of Lithuania and inspire them to new ventures... May the failure teach young Lithuanians strong will and determination."

In Lithuania, hundreds of names are honoring Darius-Girėnas: schools, parks, streets,

calling on the U.S. Government to bring the issue of self-determination for the Baltic States before the United Nations Human Rights Commission and other appropriate forums. I supported and voted for that legislation and am proud to see this Congress making efforts to insure the issue of Baltic States, self-determination is brought to the forefront of world attention."

Repr. Robert J. Lagomarsino (R-Cal.)

(From ELTA, March, 1984)

bridges, sport clubs, printed postage stamps, etc.

In the U.S. there are Darius-Girėnas monuments in Brooklyn, New York and Chicago, Illinois.

Due to some persuasion on my part, the world-famous Smithsonian Museum in Washington, D.C., has recognized the achievement of Darius and Girėnas in its National Air and Space Museum.

The newly opened Golden Age of Flight exhibit now contains a photograph of our heroes seated in their airplane, *Lituanica*, in the section devoted to famous long-distance flights. Standing next to the Darius and Girėnas exhibit are (from left): Vladas Butėnas, Algirdas Gustaitis, and Alfonsas Petrutis.

All people interested in aviation history and, of course, all Lithuanians will hopefully appreciate the displaying of Darius-Girėnas and *Lituanica* memorabilia in the National Air and Space Museum of the Smithsonian Institution, Washington, D.C.

To complete the memory of Darius-Girėnas and *Lituanica's* flight, hopefully the U.S. Post Office will issue postage stamps honoring their efforts.

"Be Proud to Be Lithuanian"

Ann Jillian-Jūrate Nausėdaitė — was the featured speaker at the 1984 benefit ball to support Lithuanian scouts. "Be proud of your Lithuanian heritage," she emphasized. "The Scouts reflect Lithuania to the world, and they should never forget their roots."

Ann stated that she lets people know of her Lithuanian heritage every chance she gets. "The United States is a great country and people should be proud to stand up and say they are Lithuanian. Keep love and loyalty to a free Lithuania alive. Always remember where you come from!"

The renowned television and film actress was warmly received by the sold out crowd at the La Canada Flintridge Country Club. She demonstrated her command of the Lithuanian language with effortless fluency. She then switched to English to introduce her husband, Andy Murcia, to the benevolent gathering. The dinner/dance was as much a recognition of a successful Lithuanian as a fund-raiser for the youthful Scouts.

The acting career of Ann Jillian continues with the movie "Ellis Island" to be filmed in England early this summer. Due to time and contract constraints, the Murcias will be unable to visit the homeland of her parents. This is one of her goals—to visit Lithuania. She also hopes to have and to raise a family in the future. Ann's busy schedule has her returning stateside in July to tour with Bob Hope. Appearances are scheduled in Westbury, New York, Valley Forge, Pennsylvania, and Rockford, Illinois.

(Interviewed by Vincent C. Bernota)

Reactions to Dr. Templer's Speculations About the Lithuanian Personality

Introduction by Rūta Skirius

One day last year, in the bar of a Mexican restaurant in Fresno, California where I stopped over for a consulting project, Dr. Templer and I casually exchanged opinions about our Lithuanian relatives, the Lithuanian people, and the Lithuanian culture in general. We spoke from our limited involvement in the Lithuanian community activities, but we still shared a strong sense of ethnic identity. Recognizing that every Lithuanian-American's perception would be somewhat different on what the typical Lithuanian's personality profile constituted, Dr. Templer was still willing to assert some generalizations about the dominant "traits" of Lithuanians from his observations and interactions with them.

Being a professionally astute and personally interested half-Lithuanian psychologist, he agreed to construct a template in order to elicit opinions from other members of Lithuanian communities at large. From this aggregate or consensus of opinions, we could all then formulate hypotheses about "a" distinctive personality embodying particular traits that could be identified with a "Lithuanian."

Dr. Templer intended his "profile" to serve as a "rough draft" to expound upon and reformulate. We editors at LD decided to introduce Dr. Templer's exposition with the responses to his comments of several readers who represented different age brackets, political persuasions, involvement in Lithuanian community activities, professions, and other discernible variables. The first "batch" of responses, of course, were solicited from what we perceived to be a cross-section of Lithuanians in Los Angeles.

How to facilitate readers' comparisons was a conundrum at first, resolved by simply printing responses in whatever format they arrived. A short biography from each respondent was requested, which is attached to their comments.

We invited additional opinions from Lithuanians anywhere in the United States and abroad to support or counter, to broaden, nullify, or solidify these hypotheses and image portrayed from our, perhaps, regional perspective.

• • •

(Continued from May Issue)

Please refer to the May issue of *Lithuanian Days* for Dr. Templer's original perspective on the Lithuanian personality.

Vytautas Čekanauskas is the Honorary Consul General of Lithuania in Los Angeles, California, and has been so since October 1977.

Čekanauskas was born in Kaunas, Lithuania but was forced to leave his home country in 1944. He immigrated to the USA in October 1949. He did not escape military service in the United States and

received many citations for valor during his years of service. In 1951 he was wounded in the Korean War.

Čekanauskas was educated in Europe and the United States. He received his bachelor's degree from the University of Illinois, in electrical engineering. He moved to Los Angeles, got married to Janina Budriunaite in 1959, and raised a family of three girls.

For the past 20 years and more, he has worked for Hughes Aircraft Company as an engineer and lives in Westlake, California.

His membership and often leadership in Lithuanian organizations has been prolific: the United Relief Fund of America; the Lithuanian-American Council; the Baltic-American Committee; Americans for Freedom of Captive Nations; Republican Heritage Groups Council; and the Lithuanian-American National Association.

Čekanauskas has received numerous certificates of appreciation, citations and decorations for meritorious service from many civic and city organizations.

Assuming that Dr. Templer's impressions deal with Lithuanians as an ethnic group in the United States, a distinction (and a very important one) should have been made in regard to which generation of Lithuanians was under his observation. With this in mind let me comment on a few of his statements that caught my eye:

"... very many Lithuanians are engineers." It might have been true 40 years ago, but is it really so today? The new wave of immigrants following WWII brought a great number of professional people to these shores, but only some of them were already engineers. Young people pursuing a higher education did study engineering in those days, but I doubt very much that their numbers would justify a claim to *very many*. This also raises a very interesting question as to why they did take on engineering studies?

"... some of the best mathematicians in the world are Lithuanians." I for one would like to see the proof for this honor!

"... many Lithuanians own businesses." This statement is too vague. What type of businesses did the author have in mind? It is a well-known fact that Lithuanians *even in their own country* lagged in this field. The author himself acknowledges this fact later by saying: "For centuries the internal commerce of Lithuania was controlled by non-Lithuanians, especially Jews." If, on the other hand, owning property (e.g. apartment buildings) qualifies as a business venture, then the entire business concept takes on a different meaning.

"... vice, ... to be excessive drinking." One might easily get the wrong impression that

Lithuanians are drunkards. Was this observation arrived at by attending one of the gatherings at St. Casimir's (in Los Angeles) church hall? True, drinking was a big problem at the turn of the century in tsarist Lithuania; drinking is a problem in Soviet-occupied Lithuania; but there is no indication that Lithuanians in the United States would fit this classification.

"... stubborn as a Lithuanian." This is common rhetoric applying to many ethnic groups in the world to underscore their own nationality. However, a similar trait is attributed to a regional group in Lithuania in the saying "stubborn as a samogitian (žemaitis)." It is definitely not a statement that can be generalized to all Lithuanians. Also, passing an exam is neither evidence of stubbornness nor determination, but rather of a necessity which all students face.

"... remain single rather than marry non-Lithuanians" (see previous article on marriage in *Lithuanian Days* magazine) is definitely not exemplary of today's lifestyle. Remember, time and customs change, and the attitude of most Lithuanians today on this particular subject has changed dramatically from what it was some years ago. This is why he needs to be more precise about which time period he is talking about.

... explanation of why Lithuanians began to build their own churches (because of the "bickering") does not really tell the whole story. The awakening of the Lithuanian spirit, pride in the past—Lithuania was once the most powerful nation in eastern Europe—and a resurgent nationalism were the primary causes to act as they did. Up until the end of the 19th century a Polish friendship was more like a choice of the lesser evil than a natural willingness to live and pray together under the same roof.

The last half of Templer's bottom paragraph is somewhat a mystery to me, lacking any connection and/or continuity with his previous thought (... inhumane working conditions on a par with Black and Mexican Americans; Lithuanian genocide; show of pride and joy of children's achievements—a la Jews—is out of place).

In general, my feeling is that the author lacks consistency, wanders over a period of hundreds of years from the North American continent to Europe without substantiating his opinions in a more serious way. He depends too much on a few opinions by outsiders, and the entire research—contacts with Lithuanians—seems to be very much localized to a small and not really representative sample. Thus he is only scratching the surface in this article, and it is not the best way to approach this type of subject matter.

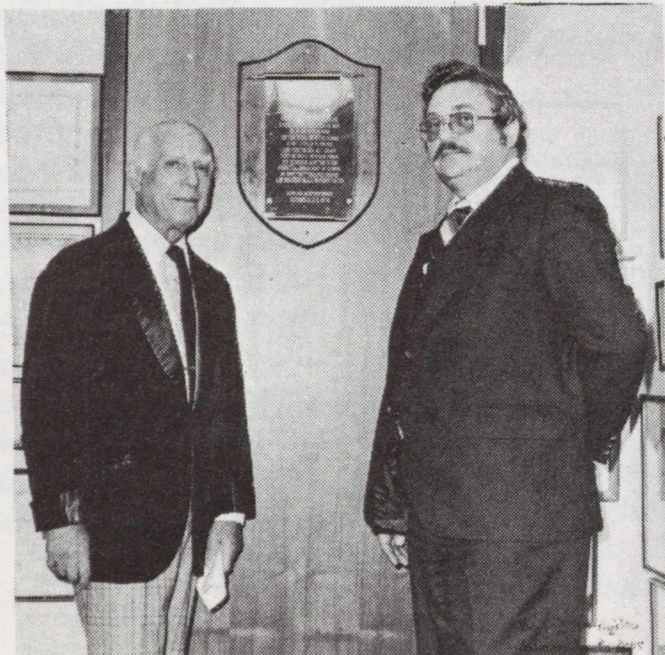
- - -

Rita Bureika was born in Los Angeles and graduated from Pomona College in 1984 with a B.A. cum laude. She is active within the international, national and local Lithuanian communities. She is the vice

Donald Templer's article provides an unscientific look at the Lithuanian personality. He presents his hearsay information in a casual tone. His comments provide interest to those who eagerly want to discover how a non-Lithuanian perceives their culture. Unfortunately, most of D. Templer's generalizations can be applied to any newly arrived ethnic group within the U.S. The generalizations deal not so much with "the personality of Lithuanians" as with the personality of immigrants, and therefore, many of Templer's conclusions are ill-applied. For example, Templer argues that because many Lithuanian men are engineers, mathematicians and businessmen, Lithuanians are necessarily methodical. A more logical conclusion would be attentive to the fact that most immigrants do not speak English on an advanced level, therefore making it illogical for them to go into fields which use the letter and not the number.

Another question related to the number of people working in certain areas that needs to be considered before accepting Templer's conclusion, is how the percentage of Lithuanian men working within the scientific and mathematical fields compares with the percentage of American men working within the same fields. My guess is that the percentages will not be greatly different.

Templer's other arguments use the same logic, therefore making his broad, sweeping conclusions erroneous. Note, I am not disagreeing with the accuracy or inaccuracy of the observations themselves. Overall, the "informal conversations" which provide Templer with information provide a view of the first generation of Lithuanian immigrants after the Second World War. I challenge those generalizations to stand up to today's young Lithuanians who, except for a chosen, or in many cases a latent, ethnocentrism, are very much middle to upper-middle class educated Americans.

A. Grigas with the famous American jurist, Abraham Lincoln Marovitz, whose parents came from Kaunas.

A. Grigas su garsiuoju Amerikos juristu, teisėju Abraham Lincoln Marovitz. Teisėjo tėvai yra kilę iš Kauno.

—Photo Eugene Butėnas

Though She Be Gone, We Remember

by VYTAUTAS F. BELIAJUS

MOTHERS, I had two: my own and Mother's mother. My own spent her day toiling in the fields, for Father was at war and had been away a long, long time. The task of feeding her brood of three, therefore, fell upon her frail shoulders. Her own mother, who was too aged for the arduous toil of the fields, cared for us children; and thus it was Grandmother that we saw the most of.

Upon Mother's return from the field, after doing a man's job under a scorching sun or drenching and chilly autumn rains, her weakened body could but last through supping a meager evening meal and on to bed so that she would be rested for the following day's toil. It is different when one has to work for an estate owner. One might take liberties on one's own field. But horsepower work and machinery speed must be applied to keep up with tractors and reapers and other mechanizations acquired by the large estates. To follow a reaper all day long with the body bent low gathering the sheaves and tying them into bundles, as was necessary with the reapers of those days, was a very strenuous task. No wonder Mother was worn out when dusk fell. No wonder she became a physical wreck within a few years.

However, God blessed her with a love of song that lightened her burden—even if tears were required to sing "*Vai, varge, varge . . .*" ("Oh, sorrow, sorrow").

It was Grandmother's lot, then, to carry us upon her hands, and wait upon our childish fancies. True, she was in her early eighties, but she was a European woman, a native of the Dzūkija (southwestern Lithuania), and accustomed to hardships. When my youngest brother, who was rather mischievous, had an urge to run out on the highway where horse and cart—as well as automobile—traffic was heavy, there he went. He enjoyed having Grandmother chase him; to this five-year-old it was a sport, while to her it was a fear of the highway. When he was caught at last, Grandmother was gasping for breath. The result was a sound wallowing with a *rykštie* (twig) that caused him to sob for a while, not so much from pain as for the devilment of it. When forgetting himself, he ceased weeping, Grandmother would ask, "*Ar jau sustojai verkti?*" 'Have you given up weeping?' Promptly he would reply, "*Da ne, pasilsėsiu ir vėl verksiu.*" 'Not yet. I'll but rest and weep again'."

NOBODY KNEW Grandmother's name, not even we, her own grandchildren. In the Lithuanian village youngsters seldom know the names of elders. All are "uncles," "aunts,"

"grandmothers," whether they are related or not; and my grandmother was everybody's *močiutė* "the dear little mother."

And a dear little mother she was. In our own struggle and dire need she never refused food and shelter to any needy person—"*Dapilsim biski vandenio ir turėsim daugiau sriubos.*" 'We will add some water and we will have more soup'—and she was wont to say with a smile beaming from her blue eyes and sallowing face, "*Tai dar viena buroka, tai dar viena bulvė.*" 'Another beet for beet soup, and another potato', to imply what a trifle of a burden charity was.

When her time came to leave for the United States to see the children who had parted from her some thirty to fifty years earlier, all the villagers came weeping to plead against her going. "*Močiute, širdede, kur tu neši savo senus kaulus?*" 'dear little mother, dear little heart, whereto art thou carrying thy aged bones'." They brought sun-baked cheese and herb-soaked whiskeys for the prevention of sea sickness, with friendly advice of care for her long trip.

The parting was especially hard for my mother who was losing two of her kin: her mother, who was her help, and I, her oldest son, who was going along with her aged mother to lighten the burden of the trip. We could not even bid adieu to Mother, for the parting was too much for her weakened frame and she fainted at the depot at Kaunas. We had to leave her in a stupor and in the care of friends without obtaining her motherly kiss and farewell embrace. This, naturally, made our voyage harder.

Upon reaching a strange country, of strange people with strange customs and habits, upon coming to a world where, as Grandmother was wont to say, "*Bažnyčia arti, bet Dievas toli.*" 'The church is near, but God is far'—a world of assimilation and heresy—she did in no way admonish anyone. Though orthodox, she was no fanatic: "Everyone leads their own lives as they please." Her favorite maxim was "*Kaip pasiklosi, taip išmiegos.*" 'As you make your bed so shall you sleep in it'." Whether the members of her own American family observed any religious obligations or whether they were openly atheistic was not her concern, and she did not interfere. She was old-fashioned but very modern in every respect. When the time for prayer came she merely occupied a corner where her aged body was bent as her lips moved in prayer. Perhaps it was then that she felt sadness most; perhaps it was then that her heart was broken most. She was alone save the company of God the All-Highest. I knew she wept and prayed for me, thinking maybe, "I have taken a young child away from his mother and brought him to suffer in a strange world among

(Continued on Page 19)

Working Women— Propaganda Gloss and Reality

On March 8, International Woman's Day, women in Lithuania and elsewhere in the Soviet domain were again told how lucky they are to live "under socialism," where they are "not threatened by unemployment and other social ills that inevitably haunt women under capitalism. Solicitude for women, children and family is a saw of socialist society," wrote the CP daily *Tiesa* (Vilnius, March 8, 1984). *Tiesa* maintains that the "working and living conditions of Soviet women are very good" and goes on to enumerate the numerous benefits they enjoy.

A brief perusal of the official press in Lithuania, however, reveals a different picture of the life of the working women in Lithuania. On the second page of that same issue of *Tiesa*, for instance, one finds a report entitled "The Diligent Women," which depicts the working conditions of cow-milkers in the "Onward" kolkhoz, Šiauliai raion. This is how the author describes the work routine of **Aldona Juozaitienė**, who bears the honorific title of "exemplary milkmaid":

"She would not leave the cattle farm for many hours . . . She would milk the cows and then hurry home, Children, farm work, cattle. She completes her house work and goes back to the farm late at night . . . After all, hasn't she been milking cows for 20 years? She worked like thousands of other milkmaids. A special sense of duty? Of course. Just try to relax, when you have to milk 200, plus a few more cows, all by yourself. It's just like working at a conveyor belt, like a clock . . . When the time for calving comes, the only night-watchman simply cannot cope, and so he runs to Juozaitienė, knocks at her door, begs her to help. It never happened that a milkmaid would be unavailable no matter at what hour of day or night the problem arose."

A similar article appeared in the humor

magazine *Sluota* (The Broom, Vilnius, No. 2, 1984). The author of the article makes the point that the working environment of women whose job is to feed pigs is quite different from the pretty milieu one sees in the official TV programs. He writes:

"After all the automatizations and mechanizations we have watched on the screen, it is somehow embarrassing to face the cattle-farm workers, whose only labor-saving device is a little trolley. They fill it with 300 kilograms of swill—and they push it. It takes two to do it, because a single woman could not even budge it. Sixty-two meters to one end of the cattle-shed, and the same distance back. Not only wagons filled with pig-feed. They have to push loads of manure: in most hog-pens mechanical devices to remove dung are not available. So they fill the trolley and off they go . . . Of course, a trolley of that kind is not an Easter egg: if you roll it throughout the day, you feel nothing sweet towards the evening."

"Workers who take care of calves do not enjoy much easier working conditions," the author continues. "All four barns are sinking into the ground and might be suitable for raising rabbits, but not calves. The walk-way between the feeding-troughs is so narrow that one cannot pass through on a bicycle . . . Therefore fodder has to be carried in armfuls. When winter comes, frozen fodder is chopped and carried by hand. So you can see we don't have much to brag about."

And what about the much touted mechanization that supposedly "makes the work of women and other workers much easier"? According to the author, "of 5986 cattle farms that exist today (not counting cow farms), 1880 have been mechanized in a complex fashion. Of the 3661 pig farms, 2331 have been mechanized. In short, whatever yardstick of evaluation one would apply, many farmworkers who raise calves and pigs still work in the old barns, where the entire mechanization consists of a little trolley car or, at best, a horse-drawn sleigh."

When will the blessings of mechanization finally arrive? "As it appears," the correspon-

dent writes, "the workers who take care of calves and pigs will have to push carts weighing several hundred pounds and lug armloads of hay for more than a year or two to come . . ."

(From ELTA, April, 1984)

St. Casimir and Lithuania In the Italian Press

The 500th anniversary of the death of St. Casimir, Patron Saint of Lithuania, found a wide echo in the Italian press. "Saint Casimir and the Dragon—Chernenko's Main Fear," was the title of an article in the March 3-9 issue of Milan's weekly *Il Sabato*. "This Catholic land, occupied by the Soviets, today witnesses a resurgence of repression. A chronicle of courage and persecution."

"Resistance to Occupation—Thus Fight the Baltic Nations," writes the Estonian dissident Sergej Soldatov in another article published in the same issue. "The structure of liberty in Eastern Europe is part of the structure of liberty and core in the whole world. Europe is indivisible."

30 Giorni, a monthly supplement of *Il Sabato*, published in its March 9 issue an article by Tomasso Ricci entitled, "A Prince of the Baltic Church." He writes: "John Paul II is the first Pope to have called Lithuanians 'brethren': that confirms that he is of Lithuanian origin. Has he created a Lithuanian cardinal *in pectore*? . . . A Lithuanian proverb says, 'God is high above, Rome is far away, Russia is next door' . . . Menaced by Russification, the nation has found in the Church its strongest defender. 83 percent of the population is still Catholic."

. . . Though She Be Gone

(Continued from Page 18)

strangers." She was also weeping for her only daughter left behind in a world of turmoil and uncertainty.

WHEN THE HOUR of eternal parting came to her at the ripe old age of ninety-seven, she was blessed by the Divine One with every faculty present: of clear sight, clear vision and mind, and of sound advice; and we who were to remain behind wept. She said, "How foolish to weep. If those younger than myself would not die, what a blessing it would be. I belong to the old world of yesterday and bury me as such. Do not embalm me. What does it matter whether the body decomposes at an earlier date or a later one? None of us witness the process. Do not paint my face. I did not use paints when alive, and I'll lure no one in the yonder world. Place me in a plain pine coffin, covered, so that you shall recall me as you have seen me when I was among you."

In this manner my grandmother was laid to rest, without pomp and paint, and pure at heart, my *močiutė*, *širdelė* my "dear little mother, dear little heart." Her smile and beaming blue eyes forever will remain with me, mingling with my tears and easing my loneliness.

(From ONA—A collection of short stories, 1977)

License plate of Leonas Kantas, photographer-reporter for Lithuanian Days magazine. "Lietuvių Dienų" foto bendradarbio Leono Kanto automobilio leidimo lentelė.

THE POWER OF LITHUANIAN CATHOLIC "DIVISIONS"

"... It was reported yesterday from Stockholm that more than 130,000 names are posted outside churches in Soviet-occupied Lithuania to protest the hard-labor sentences of two Catholic priests for "anti-Soviet activities." That many Lithuanians would be roughly equivalent to 13 Soviet divisions. These Balts aren't armed, but they're equipped with a strong resentment of Moscow. This means that years of "nationalities" policy have yielded little benefit to the ruling Soviet Communist Party. Increased repression, as represented by the jailing of the two priests, is a mark of that failure. Even a government with 183 military divisions can't rest easy when it is hated by large numbers of subjugated peoples."

(From "Long-lasting Divisions," *The Wall Street Journal*, February 3, 1984)

Pope Addresses Lithuanian Pilgrims in Vatican

Pope John Paul II welcomed more than 1000 Lithuanian pilgrims on March 3 in a special audience at the Vatican and urged them to pray for Lithuanians in their homeland. The pilgrims came to Rome from various countries of the free world for commemoration of the 500th anniversary of the death of St. Casimir, Patron Saint of Lithuania. No pilgrims or prelates were allowed to visit Rome from Lithuania. Following are excerpts from the Pope's speech to the Lithuanian visitors:

† † †

"... Dear Lithuanian sons and daughters, as we celebrate the Five-Hundredth Anniversary of St. Casimir's death, I make this special appeal to you: remain one in solidarity with the Church in your land of origin. Your brothers and sisters still living there eagerly look to you in their sorrows and joys, in the daily difficulties of life. They appreciate your support. They count on your prayers. Be firm in preaching the gift of the Christian faith which you have received, remembering how your ancestors preserved and defended it even to the shedding of their blood. And come to the aid of those living in Lithuania by making fervent petitions to God and commending them to the cause of St. Casimir. Above all, lift them up in prayer to our Lord and Redeemer, the source of all courage and hope.

"I also urge you to preserve with care the many religious and cultural traditions which you have inherited. The very soul of Lithuania is reflected in your culture, and that culture has served greatly, in the course of history, to pass on the values of the Gospel from one generation to the next. Remain faithful to your religious and cultural heritage. Be rightly proud of it. Make it the foundation of the education of your youth, as you seek to make them

LITHUANIAN DAYS, 1984, JUNE

loyal sons and daughters of the Church. And I ask you to join me in praying for an increase in religious vocations. May the Lord call many of your young people to a life of joyful service in the priesthood or religious life.

"This Fifth Centenary of the death of St. Casimir happily occurs during the Holy Year of Redemption, a time of grace for all in the Church, an event which calls us to conversion and spiritual renewal. May you be inspired by Saint Casimir to receive in abundance the special graces of the Jubilee. May his example motivate you to an ever greater pursuit of holiness and an ever deeper love of Christ our Redeemer."

(From ELTA, March, 1984)

Lithuanian Committee's Message to Pope On St. Casimir's Anniversary

On the occasion of the 500th anniversary of the death of Lithuania's Patron, St. Casimir, the chairman of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, Dr. K. Bobelis, sent the following letter on March 4 to His Holiness, Pope John Paul II:

□ □ □

"As we in the free world commemorate the 500th anniversary of the death of Lithuania's Patron, St. Casimir, the people of enslaved Lithuania are looking back on 44 years of ferocious oppression and genocide. The Soviets continually persecute the Christian believers and are attempting to destroy the Lithuanian Catholic Church, which continues to operate in the catacomb fashion. The merciless persecution of Bishop Steponavičius, Fathers Svarinskas and Tamkevičius, Sadūnaitė, Dr. Statkevičius, Terleckas, Petkus and many others, continue despite the Human Rights Declaration and the Helsinki Accords.

"The spirit of St. Casimir is very much alive in Lithuania today, as it was during her independence, when March 4th was a national holiday with many religious commemorations. St. Casimir's purity of mind and deep religious faith is revered by the persecuted Lithuanians. He continues to inspire all Lithuanians with religious and national fervor.

"Therefore, this year's commemoration of St. Casimir at the Vatican and your Holiness's participation in these ceremonies will give greater hope to the oppressed people behind the Iron Curtain. It will also reinforce the determination of the Lithuanians in the free world to continue their struggle to free their brothers and sisters.

"The Supreme Committee for the Liberation of Lithuania expresses its deep appreciation and respect to Your Holiness for Your support of the persecuted Lithuanians who seek freedom and independence. We appeal to Your Holiness to continue to speak on our behalf at the various international meetings and negotiations. We are confident that with St. Casimir's prayers and protection, and with Your Holiness's help and blessings, Lithuania and the other enslaved nations will be free once again."

(From ELTA, March, 1984)

St. Casimir's Anniversary Marked At Westminster Cathedral

A special Mass was held in London's Westminster Cathedral on March 4th to celebrate the 500th anniversary of the death of St. Casimir, Patron Saint of Lithuania. In his sermon, the vice-administrator of the Cathedral, the Rev. O'Donague, described the persecution of Lithuania's Catholics and concluded by asking God's blessing for the "persecuted people of Lithuania."

Cardinal Lusdtiger, the Archbishop of Paris, officiated at the special Mass in the Notre Dame Cathedral. In his sermon he recalled the long road of suffering of the Lithuanian Catholic Church, the courage of the Lithuanian people, and their profound faith. The Cardinal called on the Lithuanian Catholics to be always aware of Christ's words: "Do not be afraid of him, who can merely kill your body."

SIMAS KUDIRKA

We still have a few books left on the Simas Kudirka story, "Day of Shame" by Algis Rukšėnas. 368 pages, illustrated. Reduced price of \$7.

Also "Simas" by Jurgis Gliada, 120 pages. Reduced price of \$4. Send check to:

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US.....

Pavardė, vardas.....

Adresas.....

GARBĖS PRENUMERATOS

Irena, A. Aižinai, Chicago, IL
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
A. Balsys, NY
V. F. Backus, San Gabriel, CA
Ed. Balceris, Sta. Monica, CA
Inž. Peter Beltran,
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
John W. Bernotavicz
Rev. A. Bertašius, El Paso, TX
E. Bobelis, W. Hartford, CT
Dr. K. C. Bobelis, St. Petersburg, FL
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas,
Los Angeles, CA
R. Cibas, Sydney, Australia
Rev. V. M. Cukuras, Providence, RI
John Čiurlionis, PA
Darius-Gireno Club, Detroit, MI
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. L. Deksnys, Vokietija
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA
Inž. Algis, Didžiulis, Bogota,
Colombia
A. Dičius, Santa Monica, CA
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
A. Galdikas, Brentwood, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
J. Girevičius, Ont., Canada
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gyls, Olympia, WA
Jakomas, J., Australija
Inž. Algis Jonynas, Pacific
Palisades, CA
E. ir L. Jarašūnai, Santa
Monica, CA
A. Jakštas, Australija
R. Janowska, Norristown, PA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
Dr. Kasakaitis, Chicago, IL
Jonas Kutra, Sta. Monica, CA
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
C. A. Laucius, Chicago, IL
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Park, IL
G.T. Levinskas, Creve Coeur, MO
M. Lietuvnikas, Orlando, FL
K. Majauskas, Chicago, IL
Dr. V. McCleris, Livonia, MI
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada
Inž. Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina
del Rey, CA
A. Mažulis, Santa Monica, CA
A. Merkelis, Great Neck, NY
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA
A. Mikalajūnas, Sta Monica, CA
Dr. V. Mileris, Livonia, PA
A. Milius, Santa Monica, CA

A. Musteikis, Fallon, NE
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
A. Naudžiūnas, Boston, MA
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas ir Alfonsa Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
P. Pranis, Vista, CA
Rev. K. Pugevičius, Brooklyn, NY
R. V. Prasčiūnas, Westhills, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY
Inž. Juoz. Rasy, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, NM
G. W. Radvenis, Los Angeles
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
St. Radžiūnas, Nebraska
Rev. A. L. Rubšys, Manhattan, NY
A. Rugys, Lantana, FL
V. Raulinaitis, M.D., Santa
Monica, CA
K. R. Razauskas, Dearborn Heights,
MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI
J. B. Sabal, Cleveland, OH
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
Wm. R. Savage, Reno, NV
F. Šeštokas, FL
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos
Verdes, CA
Frank ir Nancy Speecher, Los Angeles,
CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
Dr. D. Surantas, Rockford, IL
J. Švedas, Cicero, IL
Inž. J. Talandis
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiskus, Collinsville, IL
Mrs. T. Trainis, CT
K. Trečiokas, NJ
J. Truškauskas, Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg
Beach, FL
A. Uždavins, Canton, MI
Dr. O. Vaitas, MI
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Heights, OH
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, New Rochelle, NY
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

AUKOS

Aukos po \$20—
Levickas, J. Fl, F. Šeštokas, FL, Dr.
A. Devenis, OR
Aukos po \$10—
Bieliauskas, V., OH, kun. J.
Krivickas, NY, Krivickas, D. MD,
M. Kachinski, MA
Aukos po \$5—
Kun. M. Kirkilas, IL, J. Pine, WA,
dr. K. Rimkus IL, J. Litvaitis, NJ, A.
Grigas, IL, dr. J. Skirgaudas, inž.
V. Mažeika, A. Sinkys, P. Grendal,
MA
Labai ačiū už parėmimą L.D.
žurnalo.

A. Skirius, leidėjas

Naujų knygų paminėjimas

Bronius Žalys—“Apie žmones,
žemę ir vėjus,” lyrika, išleido
Gintaras—Australijoje, 1983 m.
Tiražas 250 egz. Kaina
nepažymėta.

“Nerami, galinga jūra
veržiasi krantan,
neramus ir aš, kaip jūra,
neramu ir man.”

Arti šimto gražios knygos
(kietais viršeliais) puslapių
pripildyta “lyriškais atsidusimais”
ir proginiais eiliuotais reportažais
(iš skautų veiklos).

Paskutinis skyrius—“Artoju
žemės paslaptys”—sunkesnis
mąstymų sueiliavimas; o tikros
lyrikos galima kiek rasti pirmame
skyriuje—“Apie gyvybę ir
gyvenimą,” taip pat “mąstymuose
kalnų papėdėje.”

Mano širdis budėdama sapnavo,
jaunystės mūsų amžiui
prasiidėjus,
vieškelio smėlyje rašiau aš vardą
tavo,
kartojau vardą tavo debesims ir
vėjams.” —(24 psl.)

O N A VYTAUTO BELIAJAUS novelių rinkinys

Novelės vaizduoja Lietuvos kaimo gyvenimą I-jo pasaulinio karo metu.
Novelių knyga buvo labai šiltai sutikta lietuvių ir amerikų kritikų.

Knyga parašyta angliškai, kainuoja 5 dol. Užsisakyti pas:
V. F. Beliajus, P.O. Box 1226, Denver, CO 80201

Simon Travel
nauju pavadinimu

AUDRA TRAVEL
kviečia keliauti kartu

11 DIENŲ LIETUVOJE!!!

Liepos 24

Rugsėjo 4

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

Rugpjūčio 9

Spalio 2

Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS ➤

Liepos 10

Rugsėjo 10
Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus išskvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872
Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

LIETUVIŲ DIENOS
Žurnalo ir knygų
PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja
So Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
"Gifts International," "Parama"
"Marginiai"
Cleveland, Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish
Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn. — Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Glen Osmond, S. A.
Mirren, S.A. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
St. Prakas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos
laiku (10:15 vakaro Vašingtono) 31, 38, 42 ir
49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val. vakaro Lietuvos
laiku (10 val ryto Vašingtono) 20, 25 ir 31
metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos
laiku (12 val. vidurdienį Vašingtono) 14, 15,
20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek
Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį at-
sukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

KNYGOS UŽ PUSĖS KAINOS

"Lietuvių Dienų" išleistų knygų
kainos sumažintos per pusę. Štai keletas
jų;

Igno šėiniaus Vyskupas ir Velnias;
gen. S. Raštikio atsiminimai—II tomas;
St. Būdavo "Varpai skamba"; "Dažytas
Vualis"; D. Čibo "Žaizaras";
Bindokienės "Keturkojis ugniagesys";
"Mįslės"; "Patarlės ir priežodžiai,"
Jono Purkūno; ir daugelis kitų, kurios
nėra dar išspaudotos.

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90027
Telefonas: (213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stoties KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Kleva Rūta Vidžiūnienė, pirmininkė

Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadeniais
9:10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM
programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika,
dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas,
ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų,
plokštelių ir lietuviškų suvenirų.
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima

7 Programos savaitėje
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo
8:30 val ryto iki 9:30 val. ryto
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-5374

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
11110 AM banga, WTIS stotis
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Išleigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadeniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA

1011 W, Huron, Pontiac, MI 48054
WPON—1460 AM
Pirmadienį nuo 3-4 p.p., trečiadienį nuo
12-1 p.p., penktadienį nuo 6-7 val. vak.
Programos ved. Algis Zapareckas
Bendradarbiai: Ant. Zaporackas, Algis
Lapšys, Edv. Skiotys, Violeta Abariūtė
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072
Tel.: 549-1982

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A.Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Longinas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valanda
girdima kas penkt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania"
programos kas sekm. nuo 2:05 iki 3:00
val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties
89.5 FM — banga

Direktorius — Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
"LEISKIT I TĖVYNĖ
Lithuanian Broadcasting SPA

Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš
KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.

vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaizienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS

Sekmadeniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIO KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kiršteinas,
vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta Ilgūnaitė,
ižd., L. Laukaitienė, narė
320 Duman St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadeniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO. ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadeniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM
Programos vedėja:
Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2, Can.
Telefonas:(416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas; Dr. J. Gaillius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad, rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

STASYS YLA

**M. K. ČIURLIONIS
KŪRĖJAS IR ŽMOGUS**

